

การศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้าน 60 หมู่บ้าน ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

กฤษณา ศิริสังวรรณ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา ทย 362

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539

มหาวิทยาลัยบูรพา

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาชั้นคว้านี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้ศึกษาได้รับความกรุณา ความช่วยเหลือและความร่วมมือจากผู้มีพระคุณหลายท่านดังนี้

ดร.ศุภรางค์ อินทรารุณ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการศึกษาชั้นคว้า ซึ่งได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าตรวจ แก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องและให้คำแนะนำในการศึกษามาโดยตลอด

เจ้าหน้าที่ของที่ว่ากรมอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่ทำการปกครองจังหวัด ศาลากลางจังหวัดชลบุรี ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู เจ้าอาวาสและวิทยากรทุกท่านซึ่งได้ให้ความร่วมมือและอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ศึกษาด้วยความยินดี และอำนวยความสะดวกให้ทุกประการ

คุณพ่อณรงค์ คุณแม่กัญญา ศิริสังวรรณ และพี่น้องทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจ ให้ทุนทรัพย์ และให้ความช่วยเหลือในการเดินทางไปสัมภาษณ์วิทยากรในท้องถิ่น เพื่อให้การศึกษาชั้นคว้านี้สำเร็จด้วยความสมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่ง

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการศึกษาชั้นคว้าครั้งนี้ไว้เป็นอย่างสูง

กฤษณา ศิริสังวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
วิธีดำเนินการค้นคว้าและรวบรวม	6
การจัดกระทำกับข้อมูล	7
สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	9
1. ประวัติ	9
2. สภาพภูมิศาสตร์	9
3. ลักษณะทางกายภาพ	10
4. ลักษณะภูมิอากาศ	10
5. การแบ่งเขตการปกครอง	11
6. จำนวนประชากร	11
7. การคมนาคมขนส่ง	11
8. สถานที่ท่องเที่ยว	12
ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับประวัติสถานที่และความเปลี่ยนแปลง ของภาษา.....	12
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับประวัติท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย	12

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2. เอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา	15
3 การวิเคราะห์ข้อห่มู่บ้าน ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	18
1. การตั้งชื่อห่มู่บ้านตามแนวคิดเดี่ยว	18
2. การตั้งชื่อห่มู่บ้านตามแนวคิดผสม	25
4 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และเสนอแนะ	62
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	62
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	62
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	63
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันนี้การศึกษาเรื่องสังคม ศิลปะ วัฒนธรรม ภาษาและประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะนอกจากจะเสริมสร้างให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่แล้ว ยังช่วยให้บุคคลอื่นได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องท้องถิ่นของคนอย่างถูกต้อง ทำให้ทราบว่าคุณค่ามีความเป็นมาอย่างไร ปัจจุบันกำลังเป็นอย่างไร และอนาคตจะเป็นอย่างไรต่อไป

ในการศึกษาเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นนั้น สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่ต้องศึกษาก็คือ ประวัติของท้องถิ่นหรือสถานที่ เพราะประวัติของท้องถิ่นหรือสถานที่เป็นสิ่งสำคัญขั้นพื้นฐานในการศึกษาวัฒนธรรมและประเพณี การจะศึกษาวัฒนธรรมและประเพณีของถิ่นใด โดยไม่ได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนั้นมาก่อน ก็ย่อมจะทำความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีไม่แจ่มแจ้ง (พลจัตรา บิคร. 2521 : 3) อีกประการหนึ่งการศึกษาประวัติของท้องถิ่นหรือสถานที่ เป็นความรู้รอบตัวที่คนในถิ่นควรรู้ ดังที่ สงวน อ้นคง (2514 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า "ประชาชนของแต่ละประเทศย่อมมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงเรื่องราวสภาพความเป็นอยู่ และเหตุการณ์ภายในประเทศของตนเอง ทั้งในอดีตและปัจจุบันว่าในจังหวัดหนึ่ง ๆ มีภูมิประเทศเป็นอย่างไร มีประวัติความเป็นมาและเรื่องราวปรากฏในพงศาวดารกับทั้งมีโบราณสถาน โบราณวัตถุอย่างไรบ้าง การศึกษาเรื่องประวัติของท้องถิ่นจึงนับเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีไม่พึงละเลย"

การศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นหรือสถานที่ถือเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งของการศึกษาวิชา "คติชนวิทยา" (Folklore) ซึ่งเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ของมนุษย์เพื่อที่จะได้รู้จักและเข้าใจถึงทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชนในแง่ต่าง ๆ

เจ รัสเซล รีฟเวอร์ (J. Russel Reaver) และยอร์ช ดับบลิว บอสเวลล์ (George W. Boswell) ได้แบ่งประเภทของคติชนวิทยาออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. คติชนวิทยาที่เกี่ยวกับการกระทำ (Action)
2. คติชนวิทยาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ (Science)
3. คติชนวิทยาที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์ (Linguistics)
4. คติชนวิทยาที่เกี่ยวกับวรรณกรรม (Literature)

และได้กล่าวว่า “คติชนวิทยา” ที่แบ่งออกเป็นประเภททั้ง 4 ประเภทนี้ ไม่มี คติชนวิทยาประเภทใดที่ไม่อาศัยภาษาศาสตร์และคติชนวิทยาที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์ ได้แก่ การศึกษาในเรื่องวาทกรรมศาสตร์ ภาษาดั้น วลี ข้อความ มุขตลก (คำพูดขบขัน) เวทมนต์ หรือคาถา (Incantation) คำอวยพร คำแข่งคำ ภาษิตคำพังเพยและปริศนาคำทาย (บุปผา ทวีสุข. 2520 : 12-13; อ้างอิงจาก Reaver and Bosswell. 1982 : unpagged)

ในกลุ่มสังคมของแต่ละชาติย่อมมีวัฒนธรรมอันเป็นลักษณะร่วมของคนโดยเฉพาะ และวัฒนธรรมรวมหรือวัฒนธรรมใหญ่ที่ยังแบ่งเป็นวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมี สาระใหญ่ของแบบแผนคล้ายกันอยู่ แต่จะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดปลีกย่อย ภาษา ไทยซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่งก็เช่นกัน คือภาษาไทยทุกภาคของประเทศมีลักษณะโครงสร้างและหน่วยเสียงส่วนใหญ่คล้ายกัน แต่ในบางท้องถิ่นอาจจะมีลักษณะปลีกย่อยแตกต่างกันออกไปบ้างเช่น สำเนียงที่เพี้ยนหรือแปร่งไป หรืออาจมีหน่วยเสียงบางหน่วยที่ใช้ในภาษาไทยกลาง แต่ไม่มีใช้ในภาษาบางถิ่น บางหน่วยเสียงมิใช้ในภาษาถิ่นบางถิ่น แต่ไม่มีใช้ในภาษาไทยกลาง เป็นต้น

การที่ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ มีลักษณะโครงสร้างและหน่วยเสียงส่วนใหญ่คล้ายกัน แต่มีลักษณะปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นนั้น ภิญญู จิตต์ธรรม (2517 : 3) กล่าวว่า เป็นธรรมชาติของภาษาต้องผิดแผกแตกต่างกันออกไปตามท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะคนไทยทั้งหมดไม่ได้ อยู่รวมกันอยู่ในที่แห่งเดียวกัน ต่างถิ่นต่างอยู่ภูมิประเทศที่เกิดกันกระจัดตอถึงกันย่อมทำให้คำ เสียงพูดที่เคยใช้อย่างเดียวกันต้องแตกต่างกันออกไป คนไทยแต่ละถิ่นที่แยกกันอยู่อย่างนี้ เมื่ออยู่ กับคนชาติอื่น ภาษาอื่น อิทธิพลของภาษานั้นจะปะปนเข้ามา ทำให้ภาษาเดิมซึ่งเคยเหมือนกัน ยิ่งแตกต่างกันออกไปอีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ เรื่องเสียง คำ และความหมาย คือมีการกลาย เสียง กลายความหมาย และสร้างคำขึ้นใหม่ตามสิ่งที่ได้พบเห็นใหม่ นำภาษาอื่นเข้ามาปะปนบ้าง ภาษาอื่นที่เกิดขึ้นใหม่ จึงเป็นภาษาของคนอีกกลุ่มหนึ่ง ภาษาที่แยกออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ตาม ท้องถิ่นต่าง ๆ นี้เรียกว่า ภาษาถิ่น (Dialects)

เนื่องจากภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและ ความเจริญในด้านต่าง ๆ ของชนแต่ละกลุ่ม ดังนั้นความที่แตกต่างของภาษาในแต่ละท้องถิ่น อัน เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ช่วงระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลง จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น สภาพภูมิ

ประเทศ ดินฟ้าอากาศ ฯลฯ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษา ว่าภาษาในแต่ละท้องถิ่น มีลักษณะเป็นอย่างไร และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพื่อจะได้ทราบถึงพัฒนาการของภาษาในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังได้ทราบถึงวิวัฒนาการอื่น ๆ ของวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยส่วนรวมด้วย

ในการศึกษาถึงประวัติความเป็นมาและลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางภาษาของท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการทางภาษาในแต่ละท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องนั้น ถือเป็นการศึกษาทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง และเป็นหน้าที่ของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นที่จะต้องศึกษาเรื่องราวของตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะการให้ผู้อื่นเข้ามาศึกษาเรื่องของเรา นั้น ย่อมเป็นไปได้แน่ที่ผู้อื่นจะศึกษาเรื่องของเราได้ถูกต้องเท่าเรา และยิ่งถือเป็นเรื่องที่น่าละอายอีกด้วย ถ้าเราไม่ได้ศึกษาเรื่องของเราเองโดยปล่อยให้ผู้อื่นเข้ามาศึกษา (ป๋วย อึ๊งภากรณ์. 2514 : 2)

ผู้วิจัยมีถิ่นกำเนิดอยู่ในตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี แต่ปัจจุบันนี้อาศัยอยู่ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยจึงมีโอกาสได้พบเห็นความเป็นไปในท้องถิ่นของอำเภอบางละมุงและเกิดความคุ้นเคยกับท้องถิ่นอำเภอบางละมุง ทั้งในด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิประเทศ และบุคลากรเป็นอย่างดี อันเป็นปัจจัยสำคัญที่สอดคล้องกับหลักการสำรวจข้อมูลทางคดีชนวิทยาที่กล่าวว่า “การที่จะศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่นใด จะต้องเข้าใจลักษณะพื้น ๆ ของท้องถิ่นนั้น และจะต้องเป็นที่ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง นอกจากนี้ก็ต้องคำนึงถึงภาษา ความปลอดภัย ความสะดวก ตลอดจนหนังสือประกอบ เพื่อเป็นการวางพื้นก่อนเข้าไปสำรวจ” (กิ่งแก้ว อัครดากร. 2514 : 14-16)

อำเภอบางละมุงเป็นอำเภอที่สำคัญอำเภอหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ถือเป็นอำเภอที่เก่าแก่ มีประวัติความเป็นมายาวนาน มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เมื่อครั้งพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งขณะนั้นเป็นพระยากำแพงเพชร ได้ใช้เป็นที่พักทัพเพื่อที่จะเคลื่อนทัพมุ่งไปยังจังหวัดจันทบุรี ก่อนที่จะเสียกรุงเก่าแก่พม่า 3 เดือน นอกจากนี้ในอดีตอำเภอบางละมุงยังเคยเป็นดินแดนที่เจริญรุ่งเรืองในด้านการค้าขาย และมีชนหลายชาติหลายภาษาเข้ามาตั้งถิ่นฐาน โดยเฉพาะชนชาติจีน เพราะอำเภอบางละมุงเป็นเมืองท่าที่สำคัญ การค้าขายขนส่งสินค้าเข้าออก และเป็นที่พักหลบคลื่นลมสำหรับเรือผ่านต่าง ๆ ที่เดินเรือมาจากตราด จันทบุรี ระยอง สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์วิทยากร 2 ท่านคือ พระอธิการเจริญ ปิยธมฺโม อายุ 69 ปี เจ้าอาวาสวัดบางละมุง จังหวัดชลบุรี และนายบุญนาค ชำนาญนันท์ อายุ 85 ปี อดีตครูโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร ได้รับคำได้แย้งว่า การที่มีชนหลายชาติหลายภาษาอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ไม่ได้เป็นเหตุให้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปมากนัก เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่

อำเภอบางละมุงส่วนใหญ่เป็นคนพื้นที่และยังคงรักษาภาษาถิ่นของตนไว้ไม่ให้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก / จึงมีความเหมาะสมที่จะศึกษาประวัติที่มาและลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางภาษาของชื่อหมู่บ้านในอำเภอนี้ และบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างละเอียด เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอำเภอบางละมุงอย่างกว้างขวางมาก่อน พร้อมกันนั้นการศึกษาค้นคว้านี้ก็อาจจะเป็นแนวทางช่วยกระตุ้นให้มีผู้สนใจและตื่นตัวที่จะศึกษาและรวบรวมเรื่องราวของท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไปด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และแนวคิดในการตั้งชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตลอดจนภาษาถิ่นที่เป็นที่มาของชื่อนั้น ๆ
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางภาษา ได้แก่ การกลายเสียงและการกลายความหมายของชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาถิ่น
2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพราะได้รู้ความเป็นมาแต่โบราณว่า หมู่บ้านนั้น ๆ มีสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตอย่างไร โดยดูจากแนวคิดในการตั้งชื่อ
3. เป็นการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางภาษาของท้องถิ่น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ศึกษาชื่อหมู่บ้านทั้งหมด 60 หมู่บ้าน ในตำบลต่าง ๆ ทั้งหมด 7 ตำบล ในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ข้อตกลงเบื้องต้น

ภาควิชาภาษาไทย

นิยามและความหมายของศัพท์โดยปรกติ นำมาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ของสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 6 พุทธศักราช 2539

ถ้าเป็นศัพท์ที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมหรือค้นคว้าคำอธิบายมาได้จากแหล่งข้อมูลอื่น ซึ่งอาจจะเป็นศัพท์ที่ใช้ในเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ จะอ้างอิงแทรกไว้ในเนื้อหา แต่ถ้าตีความหมายเอง จะไม่มีการอ้างอิง

เครื่องหมาย '.....' ใช้สำหรับเขียนคร่อมนิยามหรือความหมายของศัพท์ ทั้งที่ได้มาจากเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ และที่ตีความเอง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ตำบล / tam - bon / 'ท้องที่ซึ่งรวมหมู่บ้านหลายหมู่บ้านเข้าด้วยกัน และมีประกาศจัดตั้งเป็นตำบล มีกำนันเป็นหัวหน้าปกครอง' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 347) แต่ในที่นี้หมายถึง 'ท้องที่ที่แบ่งจากเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทย'

หมู่บ้าน / mū - ban / ในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539 ไม่ปรากฏคำคำนี้ ในที่นี้หมายถึง 'ท้องที่ที่เป็นชุมชนย่อยในตำบล อันประกอบไปด้วยบ้านหลาย ๆ บ้านที่นิยมเรียกกันมาตั้งแต่ดั้งเดิม และในบางท้องที่อาจเป็นชื่อของชุมชนย่อยของหมู่บ้านที่ทางราชการกำหนด'

คำว่า "หมู่บ้าน" ถ้าปรากฏในชื่อเฉพาะ เช่น ชื่อหมู่บ้าน หรือชุมชนย่อยในหมู่บ้านจะเรียกว่า "บ้าน"

เนิน / nē : n / 'โลกขนาดใหญ่ที่ค่อยลาดสูงขึ้นจากระดับเดิม เช่น เนินดิน เนินเขา' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 454)

หนอง / nōng / 'แอ่งน้ำ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 864) แต่ในที่นี้หมายถึง 'แอ่งน้ำตามป่าและทุ่ง เล็กและตื้นกว่าบึง'

ห้วย / huay / 'แอ่งน้ำซึ่งไหลมาจากภูเขา' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 881)

มาบ / mab / 'บริเวณกว้างใหญ่ที่มีลำตาบ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 647)

นา / na : / 'พื้นที่ราบทำเป็นคันกันน้ำเป็นแปลง ๆ สำหรับปลูกข้าวเป็นคัน พื้นที่มีลักษณะคล้ายนาสำหรับทำประโยชน์อื่น ๆ เรียกตามสิ่งที่ทำเช่น นาเกลือ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 435)

โป่ง / pò:ng / 'พื้นดินที่มีเกลือสินเธาว์ผุดกระอกรังอยู่ ป่าหรือดินที่มีโป่งอยู่ เรียกว่า ป่าโป่ง ดินโป่ง' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 550) แต่ในที่นี้หมายถึง 'ดินที่มีรสเค็มตามป่า'

วิธีการดำเนินการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูล

1.1 วิทยากร เลือกจากผู้รู้และผู้สนใจในเรื่องราวเกี่ยวกับอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้แก่

1. พระอธิการเจริญ ปิยธมฺโม เจ้าอาวาสวัดบางละมุง อายุ 69 ปี
2. นายบุญนาค ชำนาญนันท์ อดีตครูโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร อายุ 85 ปี
3. นางรวิวรรณ แก้วผลึก ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลบางละมุง อายุ 54 ปี
4. นางเจวียง สมพล ประธานกลุ่มสตรีและแม่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลตะเคียนเตี้ย อายุ 53 ปี
5. นายสมาน จิวชาน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ตำบลหนองปลาไหล อายุ 58 ปี
6. นายนิกร คีมาก สมาชิกองค์การบริหาร ตำบลโป่ง (อ.บ.ต.) อายุ 49 ปี
7. พระโปรย ปุญญกาโม วัดเขาไม้แก้ว อายุ 60 ปี
8. พระครูภัทรกิจวิบูล วัดห้วยใหญ่ อายุ 74 ปี
9. นายบุญส่ง เจริญกล้า เจ้าหน้าที่ประจำแม่รุ วัดห้วยใหญ่ อายุ 64 ปี
10. พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ อายุ 47 ปี
11. นายเย็น อูยวัน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลหนองปรือ อายุ 56 ปี

1.2 สถาบัน

1. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา
2. ห้องสมุดประชาชนอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

3. ห้องสมุดประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
4. ที่ว่าการอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
5. ที่ทำการปกครองจังหวัด ศาลากลางจังหวัดชลบุรี

2. ประเภทข้อมูล

- 2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากการบันทึกเสียงของผู้เล่าโดยตรง
- 2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งรวบรวมจากแหล่งค้นคว้าหรือสถาบัน

อื่น ๆ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- 3.1 เครื่องบันทึกเสียง (Cassette Tape Recorder)
- 3.2 แถบบันทึกเสียงแบบตลับ (Cassette Tape)

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชื่อและประวัติที่มาของชื่อหมู่บ้านจากที่ว่าการอำเภอ บางละมุง จังหวัดชลบุรี และที่ทำการปกครองจังหวัดชลบุรี
- 4.2 เลือกวิทยากรในตำบลแห่งละ 1-2 คน จากการเสนอแนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาสและครู ซึ่งเสนอมาให้เลือก 2-3 คน โดยพิจารณาว่าเป็นผู้รู้และสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ประวัติที่เล่ามีความต่อเนื่องกัน มีเนื้อความที่ตรงกัน และมีใจความที่สมบูรณ์
- 4.3 บันทึกคำบอกเล่าของวิทยากรในข้อ 1.1 เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชื่อหมู่บ้าน 60 หมู่บ้าน ด้วยเครื่องบันทึกเสียงในข้อ 3
- 4.4 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของชื่อหมู่บ้านจากแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. ดอคำพูดเรื่องประวัติความเป็นมาของชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จากเครื่องบันทึกเสียง แล้วสรุปให้ได้ใจความที่สละสลวย
2. รวบรวมข้อมูลของประวัติที่มาของชื่อหมู่บ้านทั้งหมดในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แล้วนำมาแยกประเภทที่มาของชื่อหมู่บ้านตามแนวคิดโดยสมมุติฐานได้เป็น 2 ประเภทดังนี้
 - 2.1 ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งชื่อตามแนวคิดเดียว แยกตามประเภทที่มาได้ดังนี้ เช่น
 1. ตั้งตามตำแหน่ง - ทิศทาง

2. ตั้งตามการเขียนเสียงธรรมชาติ
3. ตั้งตามชื่อพืช
4. ตั้งตามสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพ เป็นต้น

2.2 ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งชื่อตามแนวคิดผสม แยกตามประเภทที่มาได้ดังนี้ เช่น

1. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับขนาด
2. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อคน
3. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อพืช
4. ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับตำแหน่ง - ทิศทาง เป็นต้น

3. ศึกษาที่มาของชื่อหมู่บ้านว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร โดยการศึกษาในเรื่องการเปลี่ยนแปลงชื่อหมู่บ้าน ดังนี้

- 3.1 ชื่อหมู่บ้านเดิมไม่เปลี่ยนแปลง
- 3.2 ชื่อหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลง
- 3.3 ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นใหม่

4. จัดเรียงลำดับประวัติที่มาของชื่อหมู่บ้านที่ศึกษาค้นคว้ามาโดยเรียงลำดับตามตัวอักษร แต่ถ้าหากมีชื่อหมู่บ้านซ้ำกันจะใช้วิธีต่อไปนี้คือ ถ้าในตำบลหนึ่งมีชื่อหมู่บ้านซ้ำกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปจะใช้วิธีการเรียงตามลำดับของเลขที่หมู่บ้าน เช่น ในตำบลบางละมุง มีชื่อหมู่บ้าน “โรงโป๊ะ” ซ้ำกันสองหมู่คือ หมู่ที่ 1 กับหมู่ที่ 3 ดังนั้นเวลาเรียงลำดับตัวอักษรของชื่อหมู่บ้านในหมวดอักษร “ร” จะเอาบ้านโรงโป๊ะในหมู่ที่ 1 ขึ้นก่อนบ้านโรงโป๊ะในหมู่ที่ 3

5. นำชื่อหมู่บ้านมาวิเคราะห์ หากความเปลี่ยนแปลงทางเสียงและความหมาย โดยใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการบอกเล่าของวิทยากร และข้อมูลจากแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ มาประกอบการศึกษา

สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านข้างต้น มาสรุปและอภิปรายผลแบบพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

1. ประวัติ

แต่เดิมอำเภอบางละมุงมีฐานะเป็นเมือง ตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่บริเวณอำเภอบางละมุง ปัจจุบัน จนถึงปีพ.ศ. 2445 ได้ยุบเมืองบางละมุงเป็นอำเภอ ขึ้นต่อจังหวัดชลบุรี โดยตั้งที่ว่าการอำเภออยู่บริเวณดังกล่าว เป็นทำหน้าที่สำคัญทั้งด้านการคมนาคม และเป็นชุมนุมของเรือสินค้าต่าง ๆ

ต่อมาคลองนกงางคืนเงินไม่สะดวกแก่การที่เรือสินค้าต่าง ๆ จะแล่นเข้าออก ทั้งสภาพท้องที่ก็ไม่เหมาะสมที่จะขยายชุมชนให้กว้างขวาง นายอำเภอสมัยนั้น คือ นายเจิม (ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระสัตยานุกุล) จึงย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งทำการใหม่ บริเวณริมทะเล เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง

ในปีพ.ศ. 2480 ทางราชการได้แบ่งแยกพื้นที่อำเภอสัตหีบและตำบลนาจอมเทียนออกไปตั้งเป็นกิ่งอำเภอ เรียกว่ากิ่งอำเภอสัตหีบ ขึ้นอยู่ในความปกครองของอำเภอบางละมุง

วันที่ 20 ตุลาคม 2495 เกิดความภัยร้ายแรง ด้วอาคารที่ว่าการอำเภอบางละมุงพังเสียหายจนไม่สามารถจะใช้งานได้ จึงย้ายไปตั้งที่ทำการชั่วคราวอยู่ที่โรงเรียนบางละมุง ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสุขุมวิท ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 ทางราชการได้อนุมัติงบประมาณให้สร้างที่ว่าการอำเภอหลังใหม่ขึ้นใกล้ ๆ กับโรงเรียนบางละมุง และใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติราชการมาจนถึงปัจจุบันนี้ พร้อมกันนั้นได้ยกฐานะกิ่งอำเภอสัตหีบขึ้นเป็นอำเภอสัตหีบแยกออกไปจากอำเภอบางละมุงโดยเด็ดขาดตั้งแต่นั้นมา

2. สภาพภูมิศาสตร์

2.1 ที่ตั้งและขนาด

อำเภอบางละมุงตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากจังหวัดชลบุรีตามถนนสุขุมวิทประมาณ 48 กิโลเมตรและห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 135 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 724 ตารางกิโลเมตรหรือ 454,375 ไร่ แยกเป็นเขตเมืองพัทยา 208.1 ตารางกิโลเมตร นอกเขตเมืองพัทยา 518.9 ตารางกิโลเมตร

2.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตอำเภอบ้านค่ายและอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอ่าวไทย

3. ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะสภาพภูมิประเทศของอำเภอบางละมุง เป็นที่ราบเอียงจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ลงสู่ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ทิศตะวันออกสุดเขตเป็นป่าสงวนยาวตลอดจากเหนือถึงใต้ มีสภาพเป็นที่โล่งเตียนใช้เพาะปลูกมันสำปะหลัง ยางพารา มีภูเขาอยู่บ้างแต่เป็นภูเขาหินที่เพาะปลูกพืชไม่ได้ ชายฝั่งทะเลมีหาดทรายที่สวยงามเหมาะแก่การท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ อำเภอบางละมุง ไม่มีลำน้ำลำห้วยที่สำคัญไหลผ่าน จะมีบ้างเพียงลำห้วยเล็ก ๆ หรือทางน้ำจากภูเขาหลงสู่ทะเล

4. ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอบางละมุง ตั้งอยู่บริเวณชายทะเล อากาศจึงไม่หนาวจัดและไม่แห้งแล้งในฤดูหนาวและไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน อากาศอบอุ่นตลอดปี มีมรสุมพัดผ่านโดยพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว และพัดจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ในฤดูร้อนและมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1216.8 มม.ต่อปี ช่วงที่ฝนตกน้อย คือ เดือนธันวาคม-เดือนกุมภาพันธ์ อำเภอบางละมุง มักจะประสบปัญหาในเรื่องฝนทิ้งช่วงเป็นประจำเกือบทุกปี จากสถิติปริมาณน้ำฝนของอำเภอบางละมุง มีโอกาสตกเพียงปีละ 98 วัน เท่านั้น และในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง จะเป็นช่วงเดือนมิถุนายน-สิงหาคม และเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ฉะนั้นจึงประสบปัญหาภัยธรรมชาติคือสภาวะฝนแล้งเป็นประจำ

5. การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอบางละมุงแบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

5.1 การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็น 7 ตำบล 60 หมู่บ้านและ 1 เมือง
พัทยา ดังนี้

5.1.1 ตำบลบางละมุง	มี 5 หมู่บ้าน
5.1.2 ตำบลตะเคียนเตี้ย	มี 5 หมู่บ้าน
5.1.3 ตำบลเขาไม้แก้ว	มี 5 หมู่บ้าน
5.1.4 ตำบลหนองปลาไหล	มี 9 หมู่บ้าน
5.1.5 ตำบลโป่ง	มี 9 หมู่บ้าน
5.1.6 ตำบลหนองปรือ	มี 14 หมู่บ้าน
5.1.7 ตำบลห้วยใหญ่	มี 13 หมู่บ้าน
5.1.8 เมืองพัทยา	

5.2 การปกครองส่วนท้องถิ่น มีสุขาภิบาล 2 แห่ง คือ สุขาภิบาลห้วยใหญ่ และ
สุขาภิบาลบางละมุง

6. จำนวนประชากร

มีจำนวนประชากรทั้งหมด 140,920 คน เป็นชาย 71,320 คน เป็นหญิง 69,600 คน
จำนวนครัวเรือน 85,293 ครัวเรือน

7. การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมสามารถติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้อย่างสะดวก ทั้งทางบก ทางน้ำและ
ทางอากาศ ทางบกสามารถติดต่อได้ทางรถยนต์ โดยใช้ถนนสุขุมวิทตามเส้นทางกรุงเทพ-พัทยา
ทางน้ำมีเรือแล่นระหว่างเกาะต่าง ๆ และแล่นไปตามจังหวัดข้างเคียง ส่วนทางอากาศ บริษัทเดิน
อากาศไทยหรือการบินไทย ได้เปิดสายการบินใหม่ขึ้นเชื่อมระหว่างกรุงเทพ-สัตหีบ ซึ่งทำให้
การเดินทางระหว่างกรุงเทพ-พัทยา รวดเร็วมากขึ้น

ส่วนการคมนาคมในอำเภอบางละมุง ถนนอยู่ในเกณฑ์ใช้การได้ มีทั้งถนนที่อยู่ใน
ความรับผิดชอบของกรมทางหลวงและของเมืองพัทยา

ภาควิชาภาษาไทย

8. สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอบางละมุงมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วย

1. หาดพัทยา เป็นบริเวณที่เด่นสะดุดตาของพัทยา มีถนนเลียบริมชายหาดตลอดสาย ความยาว 3 กิโลเมตร สามารถนำรถยนต์แล่นไปตามถนนชายหาดนี้ได้ หาดดังกล่าวนี้ถูกใช้เป็นเสมือนหาดเอกชน เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่ติดกับที่พักของโรงแรม บังกะโล และบ้านพักตากอากาศทั้งนี้จะมีถนนแยกจากถนนพัทยา-นาเกลือ เข้าไปยังหาดเป็นระยะๆ แต่ชายหาดบางช่วงบางตอนจะเล่นน้ำไม่ได้ เนื่องจากมีสภาพเป็นโขดหินและมีสะพานท่าเทียบเรือของเมืองพัทยาค้างอยู่ด้วย

2. เกาะครก เป็นเกาะขนาดเล็กมีพื้นที่ประมาณ 0.05 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 8 กิโลเมตร โค้รอบเกาะเป็นโขดหินมีหาดทรายอยู่เพียงหาดเดียว ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะ มีความยาวเพียง 100 เมตรเศษ โดยทั่วไปแล้วเกาะครกสามารถใช้เป็นแหล่งดำน้ำดูปะการังได้ดี

3. เมืองจำลอง อยู่ใกล้กับหลักกิโลเมตรที่ 143 ถนนสุขุมวิท ด้านซ้ายทางเป็นสถานที่รวบรวมสิ่งจำลอง เช่น ปูนียสถาน และโบราณสถานที่สำคัญของประเทศไทย

4. สวนป่าพนารักษ์ ตั้งอยู่บนถนนพรประภาณิมิตร โดยแยกซ้ายจากถนนสุขุมวิทใกล้กับหลัก 145 เข้าไปประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นสถานที่พักผ่อนที่มีบริเวณกว้างขวางร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ นับเป็นสถานที่ที่ยังคงสภาพความเป็นธรรมชาติอยู่มาก

5. อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้พัทยา ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองปลาไหลใกล้สะพานลอยวัดสว่างฟ้า มีสิ่งที่น่าสนใจคือ ต้นไม้กลายเป็นหินที่มีอายุนับพันล้านปีและไม้คัดไทยที่มีอายุกว่า 200 ปี นอกจากนี้ยังมีบ่อเลี้ยงจระเข้และสัตว์หายากอีกจำนวนมาก

ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติสถานที่และความเปลี่ยนแปลงของภาษา

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย

เรียงตามลำดับเวลา

กิ่งแก้ว อัครถาวร (2514) กล่าวว่า หนังสือที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติของท้องถิ่นที่ได้จากการบอกเล่าของบุคคลในท้องถิ่น หรือจากบุคคลอื่นๆ ที่มีความรู้ นั้น เป็นลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นอย่างหนึ่งของการศึกษาวิชา “คติชนวิทยา” ซึ่งจะมีประโยชน์สำหรับนัก

วรรณคดี และในด้านวิชาการอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น มานุษยวิทยา จิตวิทยา ศาสนา และภาษา นอกจากนี้ยังได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกหมู่บ้าน ได้แก่ ความสะดวกในการติดต่อ ความเจริญ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการกำหนดขอบเขตของเรื่อง

✓ ชำนาญ รอคเหตุภัย (2514) ได้ศึกษาประวัติของเมืองเชียงรายและอำเภอเชียงคำ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมไทยลือ ตำบลหย่วน อำเภอเชียงคำ ซึ่งมีคุณค่าทางวิชาการ และทางอนุรักษ์วรรณกรรมท้องถิ่น ทั้งยังเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและผู้สนใจในทางภาษาศาสตร์และคติชนวิทยาอีกด้วย

จันทร์ศรี สุปัญญากร (2515) ได้กล่าวถึงประวัติเมืองพระประแดงเปรียบเทียบกับอำเภอพระประแดงในปัจจุบันและจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ประวัติเกี่ยวกับความเป็นมาของชื่อสถานที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้ 4 ชื่อด้วยกันคือ ชื่ออำเภอ 1 เรื่อง ชื่อตำบล 1 เรื่อง และชื่อหมู่บ้าน 2 เรื่อง ได้แก่ นครเขื่อนขันธ์ซึ่งเป็นชื่อของอำเภอพระประแดงในสมัยรัชกาลที่ 2 ตำบลทรงคนอง หมู่บ้านลงเรือ และหมู่บ้านห้วยรอ เป็นต้น

อัมมร ชูระเจน (2515) ได้ศึกษาประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมประวัติชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งภูมิหลังของวิทยากร วิธีการถ่ายทอที่วิทยากรได้รับ และที่มาของชื่อตำบลและหมู่บ้าน ปรากฏว่าได้ประวัติชื่อตำบลและหมู่บ้าน 132 เรื่อง จำแนกตามลักษณะที่มาได้ 8 ประเภทคือ ตามลักษณะของภูมิประเทศ 50 เรื่อง ชื่อต้นไม้ 36 เรื่อง ชื่อแม่น้ำ คลอง หนอง ห้วย 1 เรื่อง ตำนาน 40 เรื่อง ชื่อบุคคล 6 เรื่อง ชื่อสัตว์ 4 เรื่อง และสิ่งอื่น ๆ อีก 1 เรื่อง วิทยากรจำนวน 127 คน ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุระหว่าง 50-59 ปี และข้อมูลที่ได้รับมี 3 ทาง คือรับโดยการถ่ายทอทางมุขปาฐะ เป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์ และจากการศึกษาค้นคว้า

อำเภอเมืองชลบุรี (2515) ได้ค้นคว้าประวัติของชื่อตำบลต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 ตำบล เป็นการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอำเภอชลบุรี เพื่อให้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ที่จะก่อให้เกิดการค้นคว้าและพัฒนาประเทศให้เจริญยิ่งขึ้นต่อไป

สุมาลย์ เรืองเดช (2518) ได้กล่าวถึงประวัติของอำเภอพนมทวนและจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบการศึกษาเรื่องเพลงพื้นเมืองจากตำบลพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

จินตนา ยอดยิ่ง (2519) ได้ศึกษาประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมประวัติตำบลและหมู่บ้านในอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ รวมทั้งภูมิหลังของวิทยากร วิธีการถ่ายทอเรื่องราวที่วิทยากรได้รับ และที่มาของ

ชื่อตำบลและหมู่บ้าน ปรากฏว่าได้ประวัติชื่อตำบลและหมู่บ้าน 149 เรื่อง จำแนกตามลักษณะที่มาได้ 6 ประเภท คือ ตามลักษณะภูมิประเทศ 53 เรื่อง ชื่อต้นไม้ 22 เรื่อง ชื่อแม่น้ำ คลองหนอง ห้วย 22 เรื่อง ตำนาน 12 เรื่อง ชื่อวัด 19 เรื่อง ชื่อบ้านเดิม 14 เรื่อง วิทยากรจำนวน 112 คน ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุระหว่าง 70-79 ปี และข้อมูลที่วิทยากรได้รับมา มี 3 ทาง คือ รับโดยการถ่ายทอดทางมุขปาฐะ เป็นผู้อยู่ในเหตุการณ์ตอนตั้งชื่อ และจากการศึกษาค้นคว้า

พลจัตรา บิดร (2519) ได้ศึกษาประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยมีความมุ่งหมายเพื่อรวบรวมประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร และจำแนกที่มาของตำบลและหมู่บ้าน ปรากฏว่าประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านจำนวน 98 ชื่อ แยกเป็น 9 ประเภท ดังนี้คือ เป็นชื่อเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ 8 ชื่อ ชื่อสัตว์ 3 ชื่อ ชื่อบ้านเดิม 7 ชื่อ และชื่อเกี่ยวกับบุคคลและอื่น ๆ อีกอย่างละ 6 ชื่อ วิทยากรมีอายุสูงสุด 110 ปี และต่ำสุด 27 ปี เฉลี่ยแล้วมีอายุ 38-45 ปี มีการรับข้อมูล 3 ทาง คือ รับทางมุขปาฐะ อยู่ในเหตุการณ์ตอนตั้งชื่อ และจากการศึกษาค้นคว้า

สุเทพ สุนทรภักดิ์ (2519) ได้ศึกษาประวัติของบ้านนาอัคร ตำบลอัคร อำเภออำนาจอเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านสังคมวิทยา เพื่อศึกษาโครงสร้างทางสังคมของหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากคำบอกเล่าของผู้ใหญ่บ้าน ทำให้ทราบว่าเป็นมาของบ้านนาอัคร เคยมีผู้บันทึกไว้ในโบราณ และผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันเป็นผู้เก็บเอาไว้ภายหลัง มีเจ้าหน้าที่มาสำรวจได้ขอไปดู ผู้ใหญ่บ้านจึงให้ไป บันทึกฉบับนั้นจึงตกไปอยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น อย่างไรก็ตาม เรื่องเกี่ยวกับความเป็นมาแต่เดิมของชาวบ้านนาอัครในระยะแรกที่มีจารึกในโบราณ ผู้ใหญ่บ้านยังจำได้ จึงมีประโยชน์ในการศึกษาโครงสร้างของสังคมของหมู่บ้านได้มากที่สุด

พูนศรี คัมภีร์ปกรณ (2520) ได้ศึกษาประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยมีความมุ่งหมายเพื่อรวบรวมประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และจำแนกที่มาของชื่อตำบลและหมู่บ้านที่กล่าวมาข้างต้น ปรากฏว่าประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านจำนวน 189 ชื่อ แยกเป็น 8 ประเภท ดังนี้ คือ เป็นชื่อเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ 89 ชื่อ ลักษณะภูมิประเทศ 43 ชื่อ ชื่อสัตว์ 17 ชื่อ ชื่อแม่น้ำ หนอง คลอง บึง 13 ชื่อ ชื่อตำนานและศาสนา 10 ชื่อ ชื่อแรธาตุ หิน 9 ชื่อ และชื่อเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งอื่น ๆ อย่างละ 4 ชื่อ สำหรับวิทยากรซึ่งเลือกมาจากผู้รู้หมู่บ้านละ 2 คนนั้น มีอายุสูงสุด 111 ปี และต่ำสุด 24 ปี เฉลี่ยแล้วมีอายุ 40-59 ปี การรับข้อมูลมี 3 ประเภท คือ รับทางมุขปาฐะ (ร้อยละ 69.31) อยู่ในเหตุการณ์ตอนตั้งชื่อ (ร้อยละ 29.24) และจากการศึกษาค้นคว้า (ร้อยละ 1.44)

ควงฤทัย กุลประยงค์ (2539) ได้ศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชื่อ และศึกษาแนวคิดในการตั้งชื่อตลอดจนภาษาที่เป็นที่มาของชื่อนั้น ๆ และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางภาษาในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ปรากฏว่าได้ประวัติหมู่บ้าน 77 เรื่อง จำแนกตามแนวคิดและประเภทที่มาได้ 2 ประเภท คือ ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามแนวคิดเดียวมี 34 ชื่อ คือ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ 13 ชื่อ ตั้งตามตำแหน่ง-ทิศทาง 2 ชื่อ ตั้งตามชื่อต้นไม้ 7 ชื่อ ตั้งตามชื่อสัตว์ 2 ชื่อ ตั้งตามชื่อคน 2 ชื่อ ตั้งตามชื่อวัด 1 ชื่อ ตั้งตามลักษณะสิ่งก่อสร้าง 1 ชื่อ ตั้งตามลักษณะชุมชน-อาชีพ 2 ชื่อ ตั้งตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ 1 ชื่อ ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งใหม่ 3 ชื่อ และชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามแนวคิดผสมมี 35 ชื่อ คือ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับตำแหน่ง-ทิศทาง 1 ชื่อ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อต้นไม้ 11 ชื่อ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อสัตว์ 6 ชื่อ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อคน 3 ชื่อ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับลักษณะชุมชน-อาชีพ 7 ชื่อ ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับระยะเวลา 1 ชื่อ ตั้งตามตำแหน่ง-ทิศทางกับชื่อต้นไม้ 1 ชื่อ ตั้งตามลักษณะชุมชน-อาชีพกับชื่อสัตว์ 2 ชื่อ ตั้งตามลักษณะชุมชน-อาชีพกับระยะเวลา 2 ชื่อ ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งใหม่กับตำแหน่ง 1 ชื่อ วิทยากรมี 9 คน และข้อมูลที่ได้รับมี 2 ทาง คือรับโดยการถ่ายทอดทางมุขปาฐะ และจากการศึกษาค้นคว้า

2. เอกสารงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษา

วีรวัชร สาราณจิตต์ (2516 : 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาว่าภาษามีบทบาทสำคัญที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา ภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเจริญในด้านต่างๆ ของชนแต่ละกลุ่มวิทยากรทั้งหลายที่สืบทอดมาถึงปัจจุบันนี้ได้ ก็ด้วยอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดและรักษาไว้ภาษาของชนทุกชาติมีบทบาทสำคัญ เช่นนี้เหมือนกันทั้งสิ้น และภาษาของแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกันออกไปตามระบบภาษาของแต่ละภาษา

บุปผา ทวีสุข (2520 : 12-13 ; อ้างอิงจาก Reaver and Bosswell . 1962 : Unpaged) ได้แบ่งประเภทของคติชนวิทยา ออกเป็น 4 ประเภท คือ (ดู บทที่ 1 หน้า 2)

ไสว เรื่องพิเศษ (2520) ได้ศึกษาระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่น ตำบลเทพกษัตรีย์ อำเภอดง จังหวัดภูเก็ต ในเรื่องของลักษณะและคุณสมบัติของเสียง ฐานที่เกิดเสียง

จำนวนหน่วยเสียง การปรากฏของหน่วยเสียง การปรากฏของหน่วยเสียงในแต่ละพยางค์ รูปแบบของพยางค์และความหมายของคำ ในการศึกษาใช้ผู้ให้ปากคำ 3 คน ข้อมูลภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี 2,082 คำ

และจากการศึกษาเรื่องความหมายของคำในภาษาถิ่นตำบลเทพกษัตรี เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับภาษากลางแล้ว สามารถแยกคำได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ออกเสียงตรงกันความหมายตรงกัน
2. ออกเสียงตรงกันความหมายต่างกัน
3. ออกเสียงเพี้ยนความหมายตรงกันและต่างกัน
4. ออกเสียงต่างกันความหมายต่างกัน

ฉลุย สุขสิทธิ์ (2522 : 26) ได้กล่าวถึงอิทธิพลหรือสิ่งแวดล้อมที่มีผลทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไป พบว่า ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งที่เกี่ยวข้องขณะนั้น ตามอาการความรู้สึกนึกคิด หรือความต้องการคำใหม่ตามอาชีพ ตามท้องถิ่น หรือสภาพภูมิศาสตร์ เพราะเวลาผ่านไป หรืออาจเพราะพัฒนาการทางการศึกษาระดับประชาชนมีน้อย

ปราณี กุลละวานิชย์ (2526 : 369-348) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษา ทั้งด้านเสียง ความหมาย และไวยากรณ์ ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงความหมายนั้น ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ความเปรียบเทียบการใช้คำร่วมกัน และคำต้องห้าม และได้จำแนกลักษณะการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. ความหมายกว้างขึ้น
2. ความหมายแคบลง
3. ความหมายส่อไปในทางที่ดีขึ้น
4. ความหมายส่อไปในทางลบ

สว่างจิต พงศ์ศรีวัฒน์ (2529) ได้ศึกษาภาษาถิ่นไทยที่ใช้ในปัจจุบัน จังหวัดยะลา โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ ในด้านระบบเสียง และความหมายของคำที่น่าสนใจ บางคำ ซึ่งด้านความหมายของคำที่น่าสนใจบางคำ งานวิจัยนี้ได้มุ่งศึกษา 3 ประเด็น คือ คำที่มีรูปคำเหมือนกันกับภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ แต่ใช้ความหมายต่างกัน คำที่มีรูปคำต่างกันแต่ใช้ในความหมายเหมือนกัน และคำที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่น ปรากฏว่าคำที่น่าสนใจดังกล่าวมีเพียงส่วนน้อยที่มีความหมายต่างจากภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ

นิชรา อัครวิบูลย์ (2533) ได้ศึกษาเรื่องราวเพิ่มคำ การสูญคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำกริยา ในช่วงพ.ศ. 2416-2525 ซึ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา

การเปลี่ยนแปลงของคำกริยาในด้านการเพิ่มคำ การสูญคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ โดยศึกษาจากหนังสืออักษรภิธานศัพท์ของหมอบรัดเลย์ พ.ศ. 2416 และพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ผลการศึกษาพบว่า คำกริยาจากแหล่งข้อมูลมีทั้งสิ้น 9,429 คำ เป็นคำกริยาที่เพิ่มขึ้น 2,934 คำ คำกริยาที่สูญไป 515 คำ และคำที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย 693 คำ ประเภทของการเปลี่ยนแปลงความหมายพบมากที่สุด คือ คำที่มีความหมายกว้างออก และที่พบน้อยที่สุดคือ คำที่มีความหมายแคบเข้า คำที่เพิ่มขึ้นและสูญไปเป็นคำสองพยางค์มากกว่าคำพยางค์เดียว ส่วนคำที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายเป็นคำพยางค์เดียวมากกว่าคำสองพยางค์ ซึ่งอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาประเภทต่าง ๆ นี้ก็คือ ความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรมนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า การศึกษาประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ได้ให้ประโยชน์หลายประการ เช่น ทำให้ทราบประวัติการตั้งถิ่นฐาน สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต คตินิยม ความเชื่อ ภาษา เป็นต้น

บทที่ 3

การวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

จากการศึกษาค้นคว้าประวัติที่มาของหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าการตั้งชื่อหมู่บ้านมีลักษณะแนวคิดและที่มาในการตั้งชื่อแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถนำมาจัดแยกประเภทได้ดังนี้

1. การตั้งชื่อหมู่บ้านตามแนวคิดเดียว

1.1 ตั้งตามตำแหน่ง - ทิศทาง

1.1.1 บ้านกลาง / bā:n - kla:ŋ /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านกลาง” ก็เนื่องมาจาก หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างนาและทะเล ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านกลาง” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านกลาง” มาจนปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง บ้าน / bā:n / ‘ที่อยู่ เช่น เลขบ้าน เจ้าบ้าน, สิ่งปลูกสร้างสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย เช่น บ้านพักตากอากาศ บ้านเช่า, บริเวณที่เรือนตั้งอยู่ เช่น เขตบ้าน, หมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน, ถิ่นที่มนุษย์อยู่เช่น สร้างเป็นบ้านเป็นเมือง; (กฏ) โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเจ้าบ้านครอบครอง และหมายความรวมถึงแพ หรือเรือซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่ประจำ หรือสถานที่ หรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำได้ด้วย’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 475)

กลาง / kla:ŋ / ‘ส่วนที่ไม่ก่อนไปข้างใดข้างหนึ่ง’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 61)

บ้านกลาง / bā:n - kla:ŋ / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างนาและทะเล’

1.1.2 บ้านนอก / bā:n - nō:k /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยากร : นายบุญส่ง เจริญกล้า

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนอก” เนื่องจากหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ไกลจากหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลห้วยใหญ่ ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนอก” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนอก” มาจนปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

นอก / nō:k / ‘ตรงข้ามกับใน, ไม่ใช่ใน, พ้นออกไปจากภายในหรือร่วมใน เช่นนอกเรือน นอกประเทศ นอกกาย นอกตำแหน่ง, เป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 430)

บ้านนอก / bā:n - nō:k / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ไกลจากหมู่บ้านอื่น’

1.2 ตั้งตามการเลียนเสียงธรรมชาติ

บ้านแกรก / bā:n - krək /

ตำบล : หอนงปลาไหล

วิทยากร : บุนนาค ชำนาญพันธ์

ประวัติ :

เหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านแกรก” ก็เนื่องจาก เดิมหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่ร่มรื่นอากาศดี มีต้นไม้เล็กใหญ่จำนวนมาก พอดันไม้เหล่านี้ใบเขียวแห้งก็จะร่วงหล่นมาที่พื้น และปกคลุมพื้นที่ในหมู่บ้าน หากมีใครหรือชาวบ้านคนใดเดินผ่านเข้าออกในหมู่บ้านนั้น ก็จะได้ยินเสียงของใบไม้แห้งที่เดินเหยียบย่ำกันดังแกรก ๆ ดังนั้นชาวบ้านจึงตกลงเห็นพ้องกันตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านแกรก”

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านแกรก” มาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

แกรก / krək / ‘เสียงดังเหมือนเล็บขีดพื้น; เสียงอย่างเสียงที่เกิดจากการขย่งหรือเสียดลอค’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 117)

แต่ในที่นี้หมายถึงเสียงที่เกิดจากการเดินเหยียบย่ำใบไม้แห้งที่ร่วงหล่นอยู่บนพื้น
บ้านแกรก / bā:n - krək / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่ตั้งชื่อขึ้นตามเสียงที่เกิด
จากการเดินเหยียบย่ำใบไม้แห้งที่ร่วงหล่นอยู่บนพื้น'

1.3 ตั้งตามสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพ

1.3.1 บ้านนา / bā:n - na: /

คำบาล : ห้วยใหญ่

วิทยากร : นายบุญส่ง เจริญกล้า

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่าหมู่บ้าน "บ้านนา" ก็เนื่องมาจากหมู่บ้านนี้ประชากรส่วนใหญ่มี
อาชีพทำนาข้าวกันมาก และมีพื้นที่ที่ทำนามากกว่าหมู่บ้านอื่นๆ ในอำเภอบางละมุง ชาวบ้าน
จึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านนา" มาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านนา" มาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

นา / na: / 'พื้นที่ราบทำเป็นคันกั้นน้ำเป็นแปลงๆ สำหรับปลูกข้าวเป็นคัน, พื้นที่มี
ลักษณะคล้ายนาสำหรับทำประโยชน์อื่น ๆ เรียกตามสิ่งที่ทำ เช่น นากลือ นากุ้ง เป็นคัน'
(ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 435)

บ้านนา / bā:n - na: / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีการทำนาเป็นอาชีพหลัก
และมีพื้นที่ทำนามากกว่าหมู่บ้านอื่น'

1.3.2 บ้านนากลือ / bā:n - na: - klīa /

คำบาล : หนองปรือ

วิทยากร : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "นากลือ" ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มี
การประกอบอาชีพทำนากลือกันมาก มากกว่าทุกหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง ดังนั้นชาวบ้านจึง
เรียกกันว่า "นากลือ" และเรียกมาจนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันนี้อาชีพทำนากลือมีเหลือเพียงไม่

มากนัก เนื่องจากชาวบ้านได้เข้าไปอาศัยและทำพื้นที่นาเกลือเป็นที่อยู่อาศัย จนแทบจะไม่เหลือพื้นที่ทำนาเกลืออีก

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาเกลือ” มาจนปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง
บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

นา / na: / ดู 1.3.1

เกลือ / kl̩a / ‘วัตถุที่มีรสเค็ม ใช้ประกอบอาหารเป็นต้น โดยทั่วไปได้มาจากน้ำทะเล
เกลือสมุทรก็เรียก’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 111)

บ้านนาเกลือ / bā:n - na: - kl̩a / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีพื้นที่คล้ายนา
สำหรับทำวัตถุที่มีรสเค็มหรือเรียกกันว่าเกลือ’

1.4 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ

1.4.1 บ้านเนินทราย / bā:n - na:n - sa:y /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : พระครูภททกิจวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่าหมู่บ้าน “เนินทราย” ก็เนื่องมาจากสมัยก่อน บริเวณนี้มีเนินเตี้ย ๆ
อยู่เนินหนึ่ง ซึ่งมีแต่ทราย ทรายบริเวณนี้จะสวยกว่าทุก ๆ หมู่บ้านในอำเภอบางละมุง ชาวบ้าน
จึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านเนินทราย” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านเนินทราย” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

เนิน / na:n / ‘โลกขนาดใหญ่ที่ค่อยลาดสูงขึ้นจากระดับเดิม เช่น เนินดิน เนินเขา’
(ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 454)

ทราย / sa:y / ‘วัตถุที่เป็นเศษหินขนาดเล็ก มีลักษณะซุยร่วนไม่เกาะกัน มีหลายชนิด
เช่น ทรายขี้เป็ด ทรายหยาบ ทรายละเอียด’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 380)

บ้านเนินทราย / bā:n - na:n - sa:y / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีเนินเตี้ย ๆ
อยู่เนินหนึ่ง ซึ่งมีแต่ทราย และทรายบริเวณนี้ก็สวยหมู่บ้านอื่น’

1.4.2 บ้านบางละมุง / baːn - baːŋ - la - muŋ /

ตำบล : บางละมุง

วิทยาการ : พระธรรมาจารย์ ปิยธมฺโม เจ้าอาวาสวัดบางละมุง

ประวัติ :

ความเป็นมาของหมู่บ้านนี้เนื่องมาจากในอดีตสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านนี้จะเป็นป่ามีต้นไม้ขึ้นรกรุงรังเป็นจำนวนมาก มากกว่าทุกอำเภอในจังหวัดชลบุรี ชาวบ้านจึงต้องช่วยกันกรุยทางคางป่าเพื่อสร้างที่พักอาศัย คั้งนั้นจากลักษณะเดิมที่มีป่าไม้ขึ้นหนาแน่นชาวบ้านจึงเห็นพ้องต้องกันและตกลงตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านบางละมุง” และเรียกกันต่อมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านบางละมุง” มาจนปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงบ้าน / baːn / ดู 1.1.1

บาง / baːŋ / ‘ทางน้ำเล็ก, ทางน้ำเล็กที่ไหลขึ้นลงตามระดับน้ำในแม่น้ำ ลำคลองหรือทะเล, ตำบลบ้านที่อยู่หรือเคยอยู่ริมบางหรือในบริเวณที่เคยเป็นบางมาก่อน: ใช้ประกอบหน้านามหมายความว่าไม่ใช่ทั้งหมดคือเป็นส่วนย่อยหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของส่วนรวม’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 473)

ละ / laː / เป็นหน่วยคำอิสระ หมายถึง ‘เครื่องหมายรูป ,, เรียกเครื่องหมายละใช้เขียนล่างของคำหรือข้อความที่อยู่บรรทัดบนหมายความว่าคำหรือข้อความเหมือนข้างบนบุพ-สัญญาก็เรียก; ทิ้ง, วาง, ปล่อย, เว้น, สละ’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 723) ซึ่งความหมายที่กล่าวข้างต้นไม่ตรงกับความหมายในที่นี้เลย

ละ / la- / ที่เป็นหน่วยคำไม่อิสระไม่มีในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539

มุง / muŋ / ‘เอาวัตถุที่มีกระเบื้องหรือจากเป็นต้น ขึ้นปิดส่วนบนของเรือนหลังคาเพื่อกันแดดกันฝน; รุมกันเข้าไปดูอย่างไม่มีระเบียบ’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 651)

มุง / muŋ / ในที่นี้ไม่ได้มีความหมายตามพจนานุกรม แต่น่าจะหมายถึง ‘มีต้นไม้ขึ้นรกรุงรังเหมือนป่า’

สันนิษฐานว่า / baːŋ - la - muŋ / มาจากคำเดิมว่า */ baːŋ - muŋ / แต่คำว่า */ baːŋ - muŋ / ชาวบ้านออกเสียงไม่ถนัดจึงได้เติมเสียง / -ŋa- / เข้ากลางคำ เสียง / -ŋa- / อาจเกิดขึ้นโดยการซ้อนเสียงตัวสะกดของพยางค์หน้าคือ พยัญชนะนาสิก / ŋ / ออกมาและแทรกสระภักดิ์ / -a- / อ่านให้เชื่อมเสียงกันกลายเป็น */ baːŋ - ŋa - muŋ / เช่นเดียวกับคำว่า / nok - yaːŋ /

เป็น / nok - ka - ya:ŋ / สันนิษฐานว่าเกิดขึ้นโดยซ้อนเสียงตัวสะกด / -k / ของพยางค์หน้า และต่อมาเกิดการแบ่งคำผิด เสียง กะ จึงติดมากับคำว่า ยาง เป็น กะยาง หรือ กระจ่าง (บรรจบ พันธุเมธา. 2529 : 121)

แต่คำว่า */ ba:ŋ - ŋa - muŋ / มีพยางค์กลางคือ / -ŋa- / ขึ้นต้นด้วยเสียงนาสิก คนออกเสียงไม่ถนัด นาน ๆ ไป / -ŋ- / จึงเปลี่ยนเป็นเสียงข้างลิ้น / -l- / จาก */ ba:ŋ - ŋa - muŋ / เป็น / ba:ŋ - la - muŋ / ซึ่งออกเสียงง่ายกว่าเสียงนาสิก

บ้านบางละมุง / baːn - ba:ŋ - la - muŋ / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีที่ลุ่มต่ำ ใกล้เคียงน้ำ มีสาครลงและเป็นพื้นที่ที่มีป่าไม้ขึ้นรกรงรังจำนวนมาก'

1.4.3 บ้านทุ่งละหาน / baːn - t̪uŋ - lá - hã:n /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : พระครูภัทรกิจวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านทุ่งละหาน" ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้เดิมเป็นที่ราบโล่ง ภายในที่ราบนี้ก็มีที่ห้วงน้ำใหญ่อยู่ห้วงหนึ่ง หรือที่เรียกว่า "ละหาน" ห้วงน้ำนี้ได้ให้ประโยชน์แก่ชาวบ้านมากมาย ชาวบ้านจึงได้เอาลักษณะเด่นของสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านมาตั้งชื่อและเรียกกันมาจนถึงปัจจุบันว่า "บ้านทุ่งละหาน"

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านทุ่งละหาน" มาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / baːn / ดู 1.1.1

ทุ่ง / t̪uŋ / 'ที่ราบโล่ง' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 403)

ละหาน / lá - hã:n / 'ห้วงน้ำ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 725)

บ้านทุ่งละหาน / baːn - t̪uŋ - lá - hã:n / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีที่ราบโล่ง ภายในที่ราบนี้มีห้วงน้ำใหญ่อยู่ห้วงหนึ่ง'

1.1.4 บ้านบึง / baːn - b̪iŋ /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : นายบุญส่ง เจริญกล้า

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านบึง” ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้มีบึงใหญ่กว่าหมู่บ้านอื่น ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านบึง” เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเด่นของหมู่บ้านนี้ และยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านบึง” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านบึง” มาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มี การเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

บึง / bɨŋ / ‘แหล่งน้ำขนาดใหญ่ มีน้ำขังตลอดปี’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 480)

บ้านบึง / bā:n - bɨŋ / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีบึงใหญ่อยู่บึงหนึ่งในบริเวณหมู่บ้าน’

1.5 ตั้งตามชื่อคน

บ้านสังกะเปี้ยว / bā:n - sɑŋ - kə - piəw /

คำบาล : ตะเคียนเตี้ย

วิทยาการ : คุณเฉวียง สมพล

ประวัติ :

จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมา กล่าวว่า “บ้านสังกะเปี้ยว” เดิมมาจากคำว่า “สัง” ซึ่งหมายถึงคนที่ตายไปแล้ว รวมกับคำว่า “ตาเปี้ยว” หมายถึงชื่อของคนคนหนึ่ง รวมเรียกว่า “สังตาเปี้ยว” เพราะเดิมที่ตาเปี้ยวเป็นชายในหมู่บ้านและสมัยก่อนหมู่บ้านนี้มีอยู่ 4-5 หลัง แต่ทะเลหลังอยู่ใกล้กันมาก พื้นที่เป็นป่าและทุ่งกว้าง วันหนึ่งมีคนเห็นเสือตัวหนึ่งเดินผ่านบริเวณทุ่ง เห็นวันนั้นตาเปี้ยวได้เดินทางจากบ้านไปบ้านเพื่อนระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร เพื่อดื่มเหล้าและสังสรรค์กับเพื่อน จนเมาจึงกลับบ้าน แต่เพื่อนฝูงทักท้วงไม่ให้กลับบ้านเพราะศึกมากแล้วและเกรงว่าจะมีอันตรายจากเสือที่ชาวบ้านพบเห็น แต่ตาเปี้ยวไม่ฟังคำทักท้วงของเพื่อนฝูงและยังตะโกนท้าเสือด้วยความเมาว่า “ถ้าแน่จริงให้ออกมากัดคน คนจะสู้กับเสือเอง” แล้วเดินทางกลับบ้าน ตอนเช้าชาวบ้านได้พบศพตาเปี้ยว ตามตัวมีร่องรอยถูกเสือกัด ดังนั้น ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า “สังตาเปี้ยว” ต่อมาเพี้ยนเป็น “สังกะเปี้ยว” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

เดิมที่หมู่บ้านนี้เรียกกันว่า “บ้านสังดาเปี้ยว” และเพี้ยนมาเป็น “บ้านสังกะเปี้ยว” มาจนถึงปัจจุบัน

บ้าน /ba:n/ ดู 1.1.1

สัง /sɑŋ/ จากการพิจารณาความหมายเห็นว่าใกล้เคียงกับคำว่า “สาง” ในคำว่า “ผี-สาง” โดยเปลี่ยนสระให้สั้นลงเพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียงคือ /a:/ > /a/

สาง /sɑŋ/ ‘คนที่ตายไปแล้ว, ผี, กลิ่นเหม็นของซากศพ’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 826)

ตา /ta:/ ‘พ่อของแม่ สามียของยาย, ชายที่เป็นญาติชั้นเดียวกับพ่อของแม่, ใช้เรียกชายสูงอายุคราวตาว่า ตานั่น ตานี้’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 341)

แต่ในที่นี้ใช้หมายถึง ‘ชายผู้มียุคราวตา ไม่ได้มีศักดิ์เป็นตาของคนในละแวกนี้จริงๆ แต่เรียกกันว่า “ตา” ตามความเคารพนับถือว่าเป็นผู้อาวุโส’

เปี้ยว /pi:əw/ ‘ชื่อคน’

ตาเปี้ยว /ta: - pi:əw/ ‘ชื่อคน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่รู้จักของชาวบ้านในละแวกนั้น’

กะ /kə-/ คำว่ากะในที่นี้สันนิษฐานว่าน่าจะเพี้ยนมาจากคำว่า “คา” เพราะ /k/ กับ /t/ เป็นเสียงระเบิด ไม่ก้อง ไม่มีลม เหมือนกัน ส่วนสระอาจจะหดสั้นเข้าจากสระ /a:/ เป็น /a/ เพราะไม่ใช่วิหัตถ์หนัก เมื่อคนพูดเร็ว ๆ และไม่ระมัดระวังจึงทำให้เปลี่ยนแปลงไปได้

สันนิษฐานว่า คำว่า “สังดาเปี้ยว” นี้ เมื่อเรียกไปนาน ๆ อาจมีการกลายเสียงเป็น “สังกะเปี้ยว” ซึ่งไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลง

บ้านสังกะเปี้ยว /ba:n - sɑŋ - kə - pi:əw/ จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่นำชื่อของคนที่เคยชีวิตแล้วที่ชื่อตาเปี้ยวซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวบ้านมาตั้ง’

2. การตั้งชื่อหมู่บ้านตามแนวทิศศม

2.1 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับคำบอกลักษณะ

2.1.1 บ้านเขาน้อย /ba:n - khəw - nɔ:y/

ตำบล : นองปรือ

วิทยาการ : ผู้ใหญ่บ้านเย็น อุทยาน

ประวัติ :

ที่เรียกกันว่า “บ้านเขาน้อย” ก็เนื่องมาจากบริเวณนี้สมัยก่อนมีหมู่บ้านอยู่กลุ่มหนึ่งตั้งอยู่รอบ ๆ ภูเขา ซึ่งภูเขาลูกนี้เตี้ย และมีเพียงลูกเดียวเท่านั้นในหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงพากันเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านภูเขาน้อย” ต่อมาได้เรียกให้สั้นลง โดยตัดคำว่า ภู ออกเหลือเพียง “บ้านเขาน้อย” และเรียกมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ได้มีการตัดคำหน้าคำว่า “ภู” ออกโดยละไว้ในฐานที่เข้าใจจาก “บ้านภูเขาน้อย” เป็น “บ้านเขาน้อย” การตัดคำหน้าออกนี้ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด และสาเหตุที่ตัดคำว่า “ภู” ออกนั้นเพื่อให้ง่ายต่อการเรียก

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

เขา / khǎw / ‘เนินที่นูนสูงขึ้นไปเป็นจอมเด่น’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 153)

น้อย / nǒ:y / ‘ไม่มาก’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 432)

บ้านเขาน้อย / bā:n - khǎw - nǒ:y / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีภูเขาลักษณะเตี้ยและมีเพียงลูกเดียวในหมู่บ้าน’

2.1.2 บ้านคลองใหญ่ / bā:n - khlɔ:ŋ - yà:y /

คำบาล : โป่ง

วิทยาการ : นิกร คีมาภ

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่าหมู่บ้าน “คลองใหญ่” ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ใกล้กับลำน้ำหรือที่เรียกว่าคลองมีขนาดใหญ่มาก และใหญ่กว่าทุกหมู่บ้านในอำเภอบางละมุงชาวบ้านจึงเอาลักษณะเด่นของสภาพภูมิประเทศมาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านว่า “คลองใหญ่” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านคลองใหญ่” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

คลอง / khlɔ:ŋ / ‘ทางน้ำหรือลำน้ำที่เกิดขึ้นเองหรือขุดเชื่อมกับแม่น้ำหรือทะเล’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 171)

ใหญ่ /yay/ ‘โต, ยิ่งกว่า, เต็มที่ (ใช้ประกอบจำนวนขนาด หรืออำนาจเป็นต้น)’
(ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 907)

บ้านคลองใหญ่ /ba:n - khlu:ŋ - yay/ จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ใกล้
กับคลองขนาดใหญ่’

2.1.3 บ้านหนองใหญ่ /ba:n - nɔ̌:ŋ - yay/

ตำบล : หนองปรือ

วิทยากร : ผู้ใหญ่บ้านเย็น อุยวัน

ประวัติ :

เหตุที่ชื่อว่าหมู่บ้าน “หนองใหญ่” ก็เนื่องมาจากสมัยก่อนบริเวณนี้มีลักษณะเป็นแอ่งน้ำ
หรือหนองน้ำที่ใหญ่กว่าหนองน้ำอื่น และยังเป็นหนองน้ำที่ให้ประโยชน์แก่ชาวบ้านมากมาย อาทิ
สามารถหา กุ้ง หอย ปู ปลา และพืชบางชนิดจากหนองน้ำนี้เพื่อไปบริโภคและนำไปขาย บ้างก็นำ
น้ำไปดื่ม ไปใช้ ไปรดพืชผัก คนจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองใหญ่” และเรียกต่อ ๆ กันมา
จนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองใหญ่” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /ba:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nɔ̌:ŋ/ ‘แอ่งน้ำ’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 864) แต่ในที่นี้หมายถึง ‘แอ่ง
น้ำตามป่าและทุ่ง เล็กและตื้นกว่าบึง’

ใหญ่ /yay/ ดู 2.1.2

บ้านหนองใหญ่ /ba:n - nɔ̌:ŋ - yay/ จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีหนองน้ำ
ใหญ่กว่าหนองน้ำในหมู่บ้านอื่น’

2.1.4 บ้านห้วยลึก /ba:n - hu:ay - lɨk/

ตำบล : เขาไม้แก้ว

วิทยากร : พระโปรย บุญฤฎกาโม วัดเขาไม้แก้ว

ประวัติ :

ที่เรียกกันว่า “บ้านห้วยลึก” เนื่องจากบริเวณนี้ในสมัยก่อน มีแอ่งน้ำขนาดใหญ่อยู่แอ่ง
หนึ่ง ใกล้กับหมู่บ้านแต่แอ่งน้ำนี้มีลักษณะตื้นเขิน ซึ่งเมื่อฝนตกหนักน้ำก็จะท่วมหมู่บ้านทำให้ชาว

บ้านเคือคร้อน ชาวบ้านจึงได้รวมตัว ช่วยกันขุดห้วยให้ลึกลงไปอีก เพื่อที่จะกักเก็บน้ำได้มากกว่าเดิม ดังนั้นชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านห้วยลึก” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยลึก” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

ห้วย /hū:ay/ ‘แอ่งที่ขังน้ำซึ่งไหลมาจากภูเขา’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 881)

ลึก /lī:k/ ‘ต่ำลงไปจากขอบ, มากกว่าปกติ, ไกลต่ำลงไปจากผิวหน้าหรือขอบบน, ไกลเข้าไปจากขอบเป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 735)

บ้านห้วยลึก /bā:n - hū:ay - lī:k/ จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีแอ่งน้ำขนาดใหญ่และลึก’

2.1.5 บ้านห้วยใหญ่ /bā:n - hū:ay - yāy/

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : พระครูภัทรกิจวินูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านห้วยใหญ่” ก็เนื่องมาจากหมู่บ้านนี้มีแอ่งน้ำที่ขังน้ำหรือเรียกว่า “ห้วย” ห้วยในหมู่บ้านนี้มีขนาดใหญ่ ใหญ่กว่าทุกหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง ชาวบ้านจึงเอาลักษณะเด่นของภูมิประเทศในหมู่บ้านนี้มาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้านและเรียกมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยใหญ่” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

ห้วย /hū:ay/ ดู 2.1.4

ใหญ่ /yāy/ ดู 2.1.2

บ้านห้วยใหญ่ /bā:n - hū:ay - yāy/ จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีแอ่งน้ำที่ขังน้ำขนาดใหญ่และใหญ่กว่าทุกหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง’

2.1.6 บ้านทุ่งกลม / bā:n - thūŋ - klom /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านทุ่งกลม” ก็เนื่องมาจากเดิมบริเวณนี้มีทุ่งกว้างใหญ่ มีหญ้าขึ้นมากมายแต่หญ้าที่บริเวณนี้เป็นหญ้าที่ขึ้นไม่สูงนัก เนื่องจากบริเวณนี้เป็นที่ฝึกควายก่อนที่จะไปไถนา ชาวบ้านในหมู่บ้านนี้ ทุกครัวเรือนที่จะเอาควายไปไถนาก็จะมาฝึกที่นี่ทุกตัว จึงเป็นเหตุให้หญ้าที่ขึ้นบริเวณนี้ขึ้นเตียนไม่สูงนักและทุ่งหญ้านี้เป็นทุ่งที่มีลักษณะกลม ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านทุ่งกลม” มาจนปัจจุบัน แต่ปัจจุบันหมู่บ้านนี้ได้ถูกชาวบ้านรุดล้าเข้าไปปลูกที่อยู่อาศัยกันมาก ทุ่งนี้ก็เลยไม่มีลักษณะกลมเช่นแต่ก่อน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านทุ่งกลม” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / จู 1.1.1

ทุ่ง / thūŋ / จู 1.4.3

กลม / klom / ‘มีลักษณะโคจรรอบไม่เป็นเหลี่ยม’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 57)

บ้านทุ่งกลม / bā:n - thūŋ - klom / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีที่ราบโล่งมีลักษณะเป็นวงกลม ไม่มีเหลี่ยม’

2.2 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อบุคคล

2.2.1 บ้านเนินตาเบียง / bā:n - nē:n - ta: - bi:ang /

ตำบล : บางละมุง

วิทยาการ : พระอธิการเจริญ ปิยธมโม วัดบางละมุง

ประวัติ :

ชื่อบ้านเนินตาเบียงนี้ มีที่มาจากการนำเอาชื่อของบุคคลในหมู่บ้านซึ่งเป็นผู้มาตั้งภูมิลำเนาคนแรกในหมู่บ้านนี้มาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน บุคคลผู้นี้ชื่อเบียง บ้านของแกตั้งอยู่บนเนินนี้ แกเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นคนดี มีฐานะร่ำรวย มีที่ทางมีตระกูลใหญ่โต และคอยช่วยเหลือผู้คนในหมู่บ้าน จนเป็นที่รู้จักโดยทั่วกันของคนในหมู่บ้าน เรียกกันมาจนกลายเป็นชื่อหมู่บ้าน “เนินตาเบียง” จนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านเนินตาเบียง” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

เนิน / nɔ:n / ดู 1.4.1

ตา / ta: / ดู 1.5

เบียง / bi:əŋ / ‘ชื่อคน’

ตาเบียง / ta: - bi:əŋ / ‘ชื่อของคน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านใน
ละแวกนั้น’

บ้านเนินตาเบียง / bā:n - nɔ:n - ta: - bi:əŋ / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มี
บ้านของตาเบียงซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้านตั้งอยู่บนเนิน’

2.2.2 บ้านมาบตาไ้ / bā:n - ma:p - ta: - to: /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “มาบตาไ้” ก็เนื่องมาจากบริเวณนี้เป็นที่ลุ่มหรือเรียกอีก
อย่างว่าเป็นที่มาบ และที่มาบบริเวณนี้เป็นที่ของตาไ้ ซึ่งเป็นคนรวยมีพื้นที่มากและได้ชื่อว่าเป็น
เศรษฐีในละแวกนั้น ดังนั้นหมู่บ้านนี้จึงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปว่า “มาบตาไ้” และได้ใช้เรียก ๆ
ต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมาบตาไ้” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

มาบ / ma:p / ‘บริเวณกว้างใหญ่ที่มีลำสาบ’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 341)

ตา / ta: / ดู 1.5

ไ้ / to: / ‘ชื่อคน’

ตาไ้ / ta: - to: / ‘ชื่อของคน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านใน
ละแวกนั้น’

บ้านมาบตาไ้ / bā:n - ma:p - ta: - to: / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีเจ้าของ
ที่ชื่อตาไ้’

2.2.3 บ้านมายยายเลีย / ba:n - ma:p - ya:y - li:a /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : ผู้ใหญ่บ้านเฮิน อูยวัน

ประวัติ :

จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมา กล่าวว่าที่มาของหมู่บ้านนี้มาจากคนชื่อ ยายเลีย ซึ่งเข้ามาประกอบอาชีพทำไร่ทำนาในดินนั้นก่อนใคร พื้นที่บริเวณนี้กว้างใหญ่มีลักษณะเป็นมาบ ต่อมาก็มีผู้อพยพไปอยู่กันจนหนาแน่นจึงพากันเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “มายยายเลีย” และเรียกกันต่อมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมายยายเลีย” จนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / ba:n / ดู 1.1.1

มาย / ma:p / ดู 2.2.2

ยาย / ya:y / ‘แม่ของแม่, หญิงที่เป็นญาติชั้นเดียวกับแม่ของแม่, ใช้เรียกหญิงคราวยายว่า ยายนั่น ยายนี้ ใช้เป็นคำนำหน้าชื่อที่ชายเรียกหญิงที่สนิทกันและมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน’ แต่ในที่นี้หมายถึง ‘หญิงผู้มีอายุคราวยาย ซึ่งไม่ได้มีศักดิ์เป็นยายของคนแถวนี้จริง ๆ แต่เรียกกันว่า “ยาย” ตามความเคารพและนับถือเป็นผู้อาวุโส’

เลีย / li:a / ‘ชื่อคน’

มายยายเลีย / ya:y - li:a / ‘ชื่อของคน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านในละแวกนั้น’

บ้านมายยายเลีย / ba:n - ma:p - ya:y - li:a / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มียายเลียเข้ามาประกอบอาชีพทำไร่ทำนาในดินนี้ก่อนใคร’

2.2.4 บ้านหนองตาอุ่น / ba:n - na:ng - ta: - ?un /

ตำบล : โป่ง

วิทยาการ : นายนิกร ศีมาก

ประวัติ :

ความเป็นมาของหมู่บ้านนี้ สันนิษฐานว่าเดิมบริเวณนี้ มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่งรอบ ๆ หนองมีแต่ป่าไม้ขึ้นรกรุงรัง ตาอุ่นซึ่งอยู่ละแวกนั้น ได้คิดริเริ่มชวนชาวบ้านให้ช่วยกันถางป่า เพื่อที่ใช้ประโยชน์จากหนองน้ำนั้น หลังจากที่ดินป่าเสร็จ ก็มีชาวบ้านเข้าไปพักอาศัยในบริเวณ

นี้กันมาก เพื่อเป็นที่ระลึกถึง “ตาอุ่น” ที่แก่ทำประโยชน์ให้กับพวก จึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองตาอุ่น” กันจนติดปากและเรียกมาถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองตาอุ่น” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / nŏ:ŋ / ดู 2.1.3

ตา / ta: / ดู 1.5

อุ่น / ʔu:n / ‘ชื่อคน’

ตาอุ่น / ta: - ʔu:n / ‘ชื่อคน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านในละแวกนั้น’

บ้านหนองตาอุ่น / bā:n - nŏ:ŋ - ta: - ʔu:n / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีหนองน้ำใหญ่ซึ่งชาวบ้านตั้งชื่อเพื่อระลึกถึงตาอุ่นที่แก่ทำประโยชน์ให้ชาวบ้าน ได้มีที่พักอาศัย’

2.2.5 บ้านห้วยตาหนู / bā:n - hu:ay - ta: - nu: /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองใหญ่

ประวัติ :

จากคำบอกเล่าต่อ ๆ กันมา กล่าวว่าที่มาของหมู่บ้านนี้มาจากเดิมบริเวณนี้มีลำห้วยอยู่ลำห้วยหนึ่งและบริเวณนี้มีบ้านตาหนูอยู่เพียงหลังเดียวเท่านั้น ชาวบ้านที่ผ่านมาริเวณนี้ก็มักจะพูดกันว่า “ห้วยตาหนู” จึงเรียกติดปากมาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยตาหนู” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

ห้วย / hu:ay / 2.1.4

ตา / ta: / ดู 1.5

หนู / nu: / ‘ชื่อคน’

ตาหนู / ta: - nu: / ‘ชื่อคน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านในละแวกนั้น’

บ้านห้วยตาหนู / bā:n - hu:ay - ta: - nu: / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีห้วย และบริเวณห้วยมีบ้านตาหนูอยู่เพียงหลังเดียว'

2.3 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อพืช

2.3.1 บ้านภูไทร / bā:n - phu: - say /

ตำบล : เขาไม้แก้ว

วิทยากร : พระโพรย ปุญญาโกโม วัดเขาไม้แก้ว

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกว่าหมู่บ้าน "ภูไทร" ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มีบริเวณกว้างใหญ่ขนาดภูเขา และบริเวณนี้มีต้นไทรขึ้นจำนวนมาก และมักจะเป็นที่พักผ่อนของชาวบ้านที่ผ่านไปมา และสมัยก่อนชาวบ้านชอบรับประทานหมากพลูกันมาก จึงได้มีชาวบ้านในหมู่บ้านมีความคิดว่าจะเอาต้นพลูมาปลูกรอบ ๆ ต้นไทรทุกต้น เพื่อที่จะให้ผู้ที่มาพักบริเวณนี้ได้เคี้ยวพลูกิน (กินกับหมาก) ชาวบ้านจึงได้เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "พลูไทร"

ต่อมาเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2525 รัฐบาลได้ขยายหมู่บ้านเพราะประชากรมีมากขึ้น ต้นพลูที่ขึ้นรอบ ๆ ต้นไทรถูกถอนทิ้งหมด ประกอบกับที่บริเวณหมู่บ้านนี้เป็นเนินขึ้นสูงหรือเรียกอีกอย่างว่า "ภู" จึงได้เปลี่ยนชื่อหมู่บ้านนี้ใหม่เป็น "ภูไทร" เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้าน

วิเคราะห์ :

เดิมเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านพลูไทร" ต่อมาเปลี่ยนเป็น "บ้านภูไทร" เป็นการลากเข้าความ เนื่องจากต้นพลูที่มีอยู่ได้ถูกถอนทิ้งหมดและคนที่อยู่ในปัจจุบัน เลิกรับประทานหมาก จึงไม่รู้จักพลู ไม่ทราบว่าพลูหมายถึงอะไร จึงได้มีการเปลี่ยนคำใหม่ เพื่อแปลให้มีความหมายเข้ากับลักษณะภูมิประเทศ

พลู / phlu: / ชื่อไม้เถาชนิด *piper Betel* Linn. ในวงศ์ *Piperaceae* ใบมีรสเผ็ดร้อน ใช้กินกับหมากและทำยาได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 587)

ไทร / say / 'ชื่อไม้ต้นในสกุล *Ficus* วงศ์ *Moraceae* มีหลายชนิด เช่น ไทรย้อย (*F. benjamina* Linn.) ไทรย้อยใบทู่ หรือไฮฮี (*F. microcarpa* Lin.f.)' (ราชบัณฑิตยสถาน.

2539 : 712)

บ้านพลูไทร / bā:n - phlu: - say / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีต้นไทรขึ้นอยู่จำนวนมากและบริเวณรอบ ๆ ต้นไทร ก็มีต้นพลูขึ้นอยู่'

ภู / phu: / 'เนินที่สูงชันเป็นจอม, เขา' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 622)

ภู ในภาษาบาลีสันสกฤต แปลว่า 'พสุธา' (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2511 : 890) ซึ่งไม่เกี่ยวกับคำว่า "ภูเขา" ในภาษาไทย ในที่นี้จึงน่าจะเป็นคำไทย

บ้านภูไทร / bā:n - phu: - say / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีเนินที่สูงชันเป็นจอมและบริเวณนี้ก็มีต้นไทรขึ้นอยู่จำนวนมาก'

2.3.2 บ้านมาบบอน / bā:n - mā:p - bō:n /

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยากร : นายบุญนาค ชำนาญนันท์

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "มาบบอน" ก็เนื่องมาจากเดิมทีที่บริเวณนี้กว้างใหญ่ และพื้นที่นี้ก็มีต้นบอนขึ้นมากมายมากกว่าพืชชนิดอื่น ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "มาบบอน" มาจนปัจจุบัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านมาบบอน" มาจนปัจจุบัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

มาบ / mā:p / ดู 2.2.2

บอน / bō:n / 'ชื่อไม้ล้มลุกหลายชนิดในวงศ์ Araceae คือชนิด *Colocasia Antiquorum* Schott ขึ้นตามชายน้ำหรือที่ลุ่มน้ำขัง ยางคัน ก้านใบ ทำให้สุกแล้วกินได้ และอีกหลายชนิดในสกุล *Caladium* ใบมีถิ่นและลายต่าง ๆ ปลูกเป็นไม้ประดับเช่น บอนสี (*C.bicolor-Vent.*) บอนเสวก (*C.argyrites* Lem.)' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 466)

บ้านมาบบอน / bā:n - mā:p - bō:n / 'หมู่บ้านที่มีต้นบอนขึ้นมากมาย'

2.3.3 บ้านมาบพิกทอง / bā:n - mā:p - fāk - thō:ng /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยากร : พระครูภัทรกิจวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า "มาบพิกทอง" ก็เนื่องมาจากหมู่บ้านนี้มีบริเวณพื้นที่เป็นที่ลุ่มกว้างใหญ่ มีความอุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านจึงอาศัยเป็นแหล่งทำการเพาะปลูกพืช พืชที่ปลูก

ส่วนมากเป็นพืชสวนครัว เช่น ถั่วฟักยาว ถั่วพลู่ แตงกวา บวบ และฟักทองเป็นต้น แต่พืชที่ขึ้นงามและมากที่สุดได้แก่ฟักทอง เนื่องจากดินมีความอุดมสมบูรณ์และฟักทองเป็นพืชที่ปลูกง่ายไม่ต้องดูแลรักษามาก ชาวบ้านมักนำมาประกอบอาหารและนำไปจำหน่ายที่ตลาด หากใครได้ยินว่าฟักทองนี้มาจาก “มาบฟักทอง” ส่วนมากก็จะซื้อเพราะเป็นแหล่งปลูกฟักทองที่มีคุณภาพและดี ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “มาบฟักทอง” มาจนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันที่บริเวณนี้ปลูกฟักทองกันน้อยมาก ส่วนใหญ่จะนำดินไปทำประโยชน์อย่างอื่นกันหมด

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมาบฟักทอง” มาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

มาบ / mā:p / ดู 2.2.2

ฟักทอง / fak - thw:ŋ / 'ชื่อไม้เถาชนิด Cucurbita Maschata Decme. ในวงศ์

Cucurbitaceae ผลเป็นเป็นนูนโดยรอบเนื้อในสีเหลืองกินได้เมล็ดใช้ทำยาได้' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 613)

บ้านมาบฟักทอง / bā:n - mā:p - fak - thw:ŋ / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีดินฟักทองขึ้นมากมาย'

2.3.4 บ้านหนองกระบอก / bā:n - nǒ:ŋ - krà - bò:k /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : ผู้ใหญ่บ้านเย็น อูยวัน

ประวัติ :

เหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองกระบอก” ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้มีหนองน้ำใหญ่ อยู่หนองน้ำหนึ่งและมีหนองน้ำเคียวในหมู่บ้าน ชาวบ้านต้องอาศัยน้ำในหนองน้ำนี้ ดื่มน้ำใช้ ภาชนะที่ชาวบ้านจะนำไปตักน้ำ คือกระบอกไม้ไผ่ เพราะมีขนาดใหญ่พอที่จะจุน้ำมาได้ เมื่อชาวบ้านใช้กระบอกตักน้ำนานเข้า กระบอกไม้ไผ่ก็รั่วใช้การไม่ได้ ชาวบ้านก็จะทิ้งกระบอกไว้ที่บริเวณรอบ ๆ หนองจนเต็มไปหมด ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองกระบอก” มาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองกระบอก” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง
บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nǒ:ŋ/ ดู 2.1.3

กระบอก /kra - bɔ:k / ‘ไม้ไผ่ที่ตัดเป็นท่อน, ของอื่น ๆ ที่มีรูปคล้ายคลึงเช่นนั้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 36)

บ้านหนองกระบอก /bā:n - nǒ:ŋ - kra - bɔ:k / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีหนองน้ำและชาวบ้านจะนำกระบอกไม้ไผ่มาเป็นภาชนะใส่น้ำ เมื่อกระบอกใช้การไม่ได้ก็จะทิ้งไว้ที่บริเวณหนองน้ำ’

2.3.5 บ้านหนองเกต /bā:n - nǒ:ŋ - ket /

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยากร : นายบุญนาค ชำนาญนันท์

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองเกต” ก็เนื่องมาจากบริเวณนี้มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่งซึ่งบริเวณนี้จะมีต้นเกตขึ้นมากมาย ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองเกต” มาจนปัจจุบัน ต่อมากรมการปกครองได้ไปขึ้นโอนพื้นที่ว่า “บ้านหนองเกต”

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองเกต” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nǒ:ŋ/ ดู 2.1.3

เกต /ket/ ‘ชื่อไม้ต้นขนาดใหญ่ชนิด *Manilkara Hexandra* (Roxb.) Dubard ในวงศ์ Sapotaceae ผลคล้ายละมุดสีดา สุกแล้วมีรสหวานกินได้’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 107)

สันนิษฐาน คำว่า เกต เปลี่ยนตัวสะกดโดยลากเข้าหาบาลีสันสกฤต จาก เกต > เกตุ เพื่อให้คำดูสะอาดสวย

คำว่า เกตุ มาจากภาษาบาลี - สันสกฤต ketu หมายถึง ‘ธง; (โหร) ชื่อดาวพระเคราะห์ดวงที่ 9 หมายถึงตำแหน่งที่ดวงจันทร์ผ่านจากเหนือระนาบสุริยวิถีลงสู่ใต้ระนาบสุริยวิถี ส่วนตำแหน่งที่ดวงจันทร์ผ่านจากใต้ระนาบสุริยวิถีขึ้นเหนือระนาบสุริยวิถีเรียกว่า พระราหู (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 108) ซึ่งไม่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาที่ค้นคว้ามาได้

บ้านหนองเกต / bā:n - nǒ:ŋ - kət / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีหนองน้ำใหญ่บริเวณรอบ ๆ หนองมีต้นเกตขึ้นมากมาย'

2.3.6 บ้านหนองปรือ / bā:n - nǒ:ŋ - prī: /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยากร : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ

ประวัติ :

ตามคำบอกเล่ากล่าวว่า เดิมบริเวณนี้เป็นวัดเล็ก ๆ และที่หน้าวัดมีหนองน้ำใหญ่มีต้นปรือขึ้นมากมาย บริเวณหนองน้ำนี้มี ทุเรียน กล้วย มากมาย ชาวบ้านมักจะมาหา ทุเรียน กล้วย เพื่อนำไปยังชีพและไปขาย ชาวบ้านจึงมักพูดกันติดปากว่า ไปหาปลาที่หนองปรือกันเถอะ แต่เวลานี้หนองน้ำนั้นตื้นเขินและชาวบ้านได้บุกรุกเข้าไปทำนาทั้งหมดแล้ว คงเหลือแต่เพียงชื่อว่า "หนองปรือ" มาจนทุกวันนี้

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองปรือ" มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / nǒ:ŋ / ดู 2.1.3

ปรือ / prī: / 'ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Scleria Poaeformis* Retz. ในวงศ์ Cyperaceae ขึ้นในน้ำ ใบยาว ๆ ใช้มุงหลังคาและสานเสื่อเป็นต้น (ต้นปรือลักษณะคล้ายต้นกก), อีสานเรียกแวง' (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 516)

บ้านหนองปรือ / bā:n - nǒ:ŋ - prī: / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีแอ่งน้ำใหญ่มีต้นปรือขึ้นอยู่มากมาย'

2.3.7 บ้านหนองผักกูด / bā:n - nǒ:ŋ - phak - ku:t /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยากร : พระครูภัทรวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า "หนองผักกูด" ก็เนื่องมาจากบริเวณนี้เดิมมีแอ่งน้ำแอ่งหนึ่งมีต้นกูดขึ้นอยู่มากมายและมีเพียงชนิดเดียวเท่านั้น ต้นกูดในหนองน้ำนี้ทำประโยชน์ให้กับชาวบ้าน

มาก เช่นนำมารับประทาน นำไปขายเพื่อนำมาเลี้ยงชีพ ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองผักกูด” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองผักกูด” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nǒ:ŋ/ ดู 2.1.3

ผักกูด /phāk - ku:t / ‘ชื่อเฟินหลายชนิด ชนิดที่กินได้ เช่น กูดขาวหรือผักกูด (*Diplazium esculentum* Sw.) กูดกิน (*Pteridium aquilinum* Kuhn var. *yarrabense* Domin) กูดแดง (*Stenochlaena palustris* Bedd); ทางเหนือและอีสานเรียกว่าเฟินว่า กูด (ดิน-พ่าย) หงิก เช่น ผักกูด คือผักยอดใบหงิก’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 106)

บ้านหนองผักกูด /bā:n - nǒ:ŋ - phāk - ku:t / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีแอ่งน้ำใหญ่และในแอ่งน้ำมีผักกูดขึ้นอยู่จำนวนมาก’

2.3.8 บ้านหนองพลับ /bā:n - nǒ:ŋ - phlap /

ตำบล : ตะเคียนเตี้ย

วิทยาการ : นางเลิ้ง สมพล

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่า “บ้านหนองพลับ” ก็เนื่องจากในสมัยก่อนบริเวณนี้มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่ง และมีต้นพลับขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากคนจึงเรียกกันว่า “หนองพลับ” ตามลักษณะเด่นของที่นี่ และได้เรียกต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันนี้หลังจากมีคนเข้ามาอยู่อาศัยและใช้พื้นที่ทำมาหากิน หนองน้ำนี้จึงถูกถม และต้นพลับก็ถูกโค่นทิ้งไปมาก เหลือเพียงไม่กี่ต้นเท่านั้น

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองพลับ” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nǒ:ŋ/ ดู 2.1.3

พลับ /phlap / ‘ชื่อต้นไม้ชนิด *Diospyros malabarica* Kostel. var. *siamensis* (Hochr.)

Bakh. ในวงศ์ Ebenaceae คล้ายตะโกผลกินได้, มะพลับ ก็เรียก' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 586)

บ้านหนองพลับ / bā:n - nǒ:ng - phláp / จึงควรจะหมายความว่า ' หมู่บ้านที่มีต้นพลับ ขึ้นอยู่มากในหนองน้ำ'

2.3.9 บ้านหนองยาง / bā:n - nǒ:ng - ya:ng /

ตำบล : เขาไม้แก้ว

วิทยาการ : พระโปรย ปุณณกามา วัดเขาไม้แก้ว

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "หนองยาง" ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้มีหนองน้ำอยู่ หนองน้ำหนึ่ง บริเวณรอบ ๆ หนองก็มีต้นยางขึ้นอยู่จำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองยาง" มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองยาง" มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / nǒ:ng / ดู 2.1.3

ยาง / ya:ng / 'ชื่อไม้ต้นขนาดใหญ่หลายชนิดในสกุล Dipterocarpus วงศ์

Dipterocarpaceae เช่น ยางนา (*D.alatus* Roab) ยางแดง (*D.turbinatus* Gaertn.f)' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 672)

บ้านหนองยาง / bā:n - nǒ:ng - ya:ng / จึงควรจะหมายความว่า ' หมู่บ้านที่มีหนองน้ำใหญ่ บริเวณรอบ ๆ หนองก็มีต้นยางขึ้นมากมาย'

2.3.10 บ้านหนองเหียง / bā:n - nǒ:ng - hi:ang /

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยาการ : นายบุญนาค ชำนาญนันท์

ประวัติ :

เมื่อสมัยก่อนบริเวณหมู่บ้าน "หนองเหียง" มีหนองน้ำใหญ่และมีต้นเหียงขึ้นเด่นอยู่ทั้ง หนองน้ำเพียงต้นเดียว และเป็นต้นใหญ่ขนาด 4 คนโอบล้อมรอบ ชาวบ้านที่เดินทางมายังหมู่

บ้านนี้ก็มักพูดกันว่า ไปบ้านหนองเหียง โดยเอาสัญลักษณ์ที่เด่นที่สุดของหมู่บ้าน มาเรียกชื่อหมู่บ้าน เมื่อเรียกกันมาก ๆ จึงเกิดความคุ้นเคย และใช้เรียกเป็นชื่อหมู่บ้านกันมาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองเหียง” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / nɔ̃:ŋ / ดู 2.1.3

เหียง / hi:ŋ / ‘ชื่อต้นไม้ขนาดใหญ่ชนิด *Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm ex Miq. ในวงศ์ Dipterocarpaceae เนื้อไม้ใช้ในการก่อสร้าง’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 903)

บ้านหนองเหียง / bā:n - nɔ̃:ŋ - hi:ŋ / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีหนองน้ำใหญ่มีต้นเหียงขึ้นอยู่บริเวณรอบหนองเพียงต้นเดียว’

2.3.11 บ้านหนองสมอ / bā:n - nɔ̃:ŋ - sà - mɔ̃: /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยากร : ผู้ใหญ่บ้านเย็น อุยวัน

ประวัติ :

ความเป็นมาของหมู่บ้านนี้เข้าใจว่าเดิมบริเวณนี้มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่งรอบๆ หนองมีแต่ป่าไม้ขึ้นรกรุงรัง ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับหนองน้ำนี้เห็นว่าหนองน้ำนี้น่าจะใช้ประโยชน์ได้ จึงช่วยกันถางป่าที่บริเวณนั้นจึงเป็นที่โล่งกว้าง ต่อมาชาวบ้านหลายคนเห็นว่าน่าจะนำต้นไม้มาปลูกรอบ ๆ หนอง เพื่อที่จะได้เป็นที่พักผ่อนได้ด้วย ต้นไม้ที่นำมาปลูกก็คือ ต้นสมอ ต้นहुกวาง ต้นจามจุรี แต่ต้นที่ขึ้นงามและใหญ่ที่สุด คือ ต้นสมอ เนื่องจากต้นสมอเป็นต้นไม้ที่ขึ้นง่ายเหมาะกับดินในบริเวณนั้น ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองสมอ” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองสมอ” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / nɔ̃:ŋ / ดู 2.1.3

สมอ / sà - mɔ̃: / ‘ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง (*Terminalia*) ในวงศ์ Combretaceae ใช้ทำยาไทย มีหลายชนิด เช่น สมอไทย สมอภิกเกศ สมอคิง เป็นต้น’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 779)

บ้านหนองสมอ / bā:n - nǒ:ŋ - sǎ - mǒ: / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีหนอง
น้ำบริเวณรอบ ๆ หนอง มีต้นสมอเพียงชนิดเดียวที่ขึ้นงาม และใหญ่ที่สุดจนบรรดาต้นไม้ที่
ปลูกไว้

2.3.12 บ้านห้วยไข่เน่า / bā:n - hu:ay - khay - nǎw /

คำบาล : เขาไม้แก้ว

วิทยาการ : พระโพรย ปุณฺณกาโม วัดเขาไม้แก้ว

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่า "บ้านห้วยไข่เน่า" ก็เนื่องจากบริเวณนี้เดิมเป็นที่ขังน้ำซึ่งไหลมา
จากภูเขาหรือเรียกอีกอย่างว่า ห้วย และบริเวณนี้มีต้นไข่เน่าขึ้น โดยที่ไม่มีต้นไม้ชนิดอื่นขึ้นปน
อยู่เลย ดังนั้นชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า "ห้วยไข่เน่า" มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านห้วยไข่เน่า" มาจนปัจจุบัน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

ห้วย / hu:ay / ดู 2.1.4

ไข่เน่า / khay - nǎw / 'ชื่อไม้ต้นขนาดกลางชนิด *Vitex glabrata* R.Br. ในวงศ์
verbenaceae ขึ้นตามป่าดงดิบและที่ราบลุ่มทั่ว ๆ ไป สูง 8-12 เมตร ใบเป็นใบประกอบมีใบย่อย
5 ใบ ดอกเล็ก สีม่วงอ่อน ผลรูปไข่ขนาดหัวแม่มือ สุกสีดำ กินได้ มีรสหวานเล็กน้อย เปลือกและ
รากใช้ทำยาได้' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 162)

บ้านห้วยไข่เน่า / bā:n - hu:ay - khay - nǎw / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีแอ่ง
ที่น้ำขังซึ่งไหลมาจากภูเขาและที่บริเวณรอบ ๆ แอ่งน้ำมีต้นไข่เน่าขึ้นอยู่มากมายและมีเพียงต้น
ไข่เน่าเพียงชนิดเดียวเท่านั้น'

2.4 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับตำแหน่ง - ทิศทาง

2.4.1 บ้านโป่งกลาง / bā:n - pǒ:ŋ - kla:ŋ /

คำบาล : โป่ง

วิทยาการ : นายนิกร คีมา

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านโป่งกลาง” ก็เนื่องมาจากหมู่บ้านนี้เดิมเป็นป่ากว้างใหญ่มีดินเค็มหรือที่เรียกว่าโป่งจำนวนมาก และมักจะมีสัตว์เล็กใหญ่จำนวนมากมากินดินเค็มนี้ ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านโป่ง” แต่เนื่องจากหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มีบริเวณกว้างใหญ่ ยากแก่การปกครอง จึงได้แยกหมู่บ้านนี้ออกมา 3 หมู่บ้าน จึงกลายเป็น “บ้านโป่งกลาง” เพราะหมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างหมู่บ้านที่แบ่งใหม่

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านโป่งกลาง” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

โป่ง / pò:ŋ / ‘พื้นดินที่มีเกลือสินเธาว์ผุดกระจายอยู่, ป่าหรือดินที่มีโป่งอยู่เรียกว่าป่าโป่ง, ดินโป่ง’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 550) แต่ในที่นี้ ‘ดินที่มีรสเค็มตามป่า’

กลาง / kla:ŋ / ดู 1.1.1

บ้านโป่งกลาง / pò:ŋ - kla:ŋ / ^{bā:n} จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีดินเค็มอยู่ ซึ่งตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างหมู่บ้านที่แบ่งขึ้นใหม่’

2.4.2 บ้านโป่งบน / bā:n - pò:ŋ - bon /

คำบาล : โป่ง

วิทยาการ : นายนิกร คีมาก

ประวัติ :

บ้านโป่งบนนี้มีที่มาเหมือนกับบ้านโป่งกลาง ต่างกันอยู่ที่บ้าน โป่งบนตั้งอยู่เหนือบ้านโป่งกลางขึ้นไป ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่าบ้านโป่งบนมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านโป่งบน” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

โป่ง / pò:ŋ / ดู 2.4.1

บน / bon / ‘เบื้องสูง, ในที่ซึ่งอยู่สูงหรือเหนือขึ้นไป’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 :

บ้านโป่งบน / bā:n - pò:ŋ - bon / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีดินเค็ม ซึ่งตั้งอยู่เหนือหมู่บ้านโป่งกลางขึ้นไป'

2.4.3 บ้านโป่งล่าง / bā:n - pò:ŋ - la:ŋ /

ตำบล : โป่ง

วิทยากร : นายนิกร คีมาก

ประวัติ :

บ้านโป่งล่างนี้มีที่มาเหมือนกับบ้านโป่งกลาง ต่างกันอยู่ที่บ้านโป่งล่างนั้น ตั้งอยู่ใต้หมู่บ้านโป่งกลางลงไป ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า บ้านโป่งล่างมาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านโป่งล่าง" มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

โป่ง / pò:ŋ / ดู 2.4.1

ล่าง / la:ŋ / 'อยู่ในที่หรือฐานะต่ำกว่าสิ่งที่อ้างถึง, ถัดไปข้างใต้' (ราชบัณฑิตยสถาน.

2539 : 728)

บ้านโป่งล่าง / bā:n - pò:ŋ - la:ŋ / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีดินเค็มหรือเรียกว่าโป่งขึ้นอยู่ซึ่งตั้งอยู่ใต้หมู่บ้านโป่งกลางไป'

2.4.4 บ้านมาบประชันบน / bā:n - mā:p - pra - chan - bon /

ตำบล : โป่ง

วิทยากร : นายนิกร คีมาก

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านมาบประชัน" ก็เนื่องมาจากเดิมบริเวณนี้มีลำห้วยเล็ก ๆ 2 สาย ไหลมาบรรจบกัน ชาวบ้านจึงเรียกว่า "บ้านประชัน" แต่คำว่าบ้านประชันนั้นไม่ไพเราะ จึง มีผู้หาคำมาเติม ประจวบกับพื้นที่ของหมู่บ้านกว้างใหญ่มีลำดาด ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ใหม่ว่า "บ้านมาบประชัน" / หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่กว้างและประชาชนมากจึงต้องแยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ มาบประชันบนและมาบประชันล่าง เพื่อให้สะดวกแก่การปกครอง ดังนั้นหมู่บ้านนี้ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของอ่างเก็บน้ำที่นำมาเป็นเขตแดนแบ่งพื้นที่ จึงได้เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านมาบประชันบน" จนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมาบประชันบน” จนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

มาบ / mā:p / ดู 2.2.2

ประชัน / prā - chan / ‘อาการที่แข่งขันเพื่อให้รู้ว่าใครจะแสดงได้ดีกว่าหรือเก่งกว่ากัน’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 502) แต่ในที่นี้หมายถึง ‘การที่แม่น้ำ 2 สาย มาเจอกัน หรือมาบรรจบกัน’

บน / bon / ดู 2.4.2

บ้านมาบประชันบน / bā:n - mā:p - prā - chan - bon / จึงควรหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีบริเวณกว้างใหญ่มีลำห้วย 2 สายไหลมาบรรจบกัน และลำห้วยนี้ตั้งอยู่เหนืออ่างเก็บน้ำซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง’

2.4.5 บ้านมาบประชันล่าง / bā:n - mā:p - prā - chan - la:n /

ตำบล : โป่ง

วิทยากร : นายนิกร คีมาค

ประวัติ :

ที่มาของชื่อบ้านมาบประชันล่างในหมู่ที่ 4 นี้ก็เหมือนกับบ้านมาบประชันบนในหมู่ที่ 5 แต่ที่เรียกกันว่ามาบประชันล่าง ก็เนื่องมาจากเดิมทั้งสองหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเดียวกัน แต่ต่อมาได้ถูกแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 ส่วน เพราะหมู่บ้านนี้มีพื้นที่และประชากรมาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึงจึงต้องแยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน โดยยึดอ่างเก็บน้ำเป็นแนวเขตแดน และเหตุที่บ้านมาบประชันล่างในหมู่ที่ 4 อยู่ได้ลงไปจากอ่างเก็บน้ำ จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมาบประชันล่าง” และยังคงเรียกชื่อนี้มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมาบประชันล่าง” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

มาบ / mā:p / ดู 2.2.2

ประชัน / prā - chan / ดู 2.4.4

ล่าง / la:n / ดู 2.4.3

บ้านมาบประจันล่าง / bā:n - mā:p - pra - chan - lā:n / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีบริเวณกว้างใหญ่มีลำห้วย 2 สายไหลมาบรรจบกัน และลำห้วยนี้ตั้งอยู่ได้อย่างเก็บน้ำซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง’

2.4.6 บ้านห้วยขวาง / bā:n - hu:ay - khwā:n /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : พระครูภัทรกิจวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยขวาง” ก็เพราะว่าบริเวณพื้นที่นี้มีห้วยใหญ่อยู่ห้วยหนึ่ง ลำห้วยนี้ขวางตะวันและหมู่บ้านอยู่ ปกติห้วยจะขึ้นตรงกับตะวัน และน้ำในห้วยก็จะไหลลงสู่ทะเลโดยตรง แต่ที่บ้านห้วยขวางนี้ น้ำไหลอ้อมหมู่บ้านแล้วค่อยไหลลงมาสู่ทะเล ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่าบ้านห้วยขวางมาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยขวาง” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

ห้วย / hu:ay / ดู 2.1.4

ขวาง / khwā:n / ‘กีดกัน, สกัด’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 132)

บ้านห้วยขวาง / hu:ay - khwā:n / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีแอ่งที่ขังน้ำหรือห้วยซึ่งเกิดขึ้นขวางตะวันและหมู่บ้าน’

2.4.6 บ้านห้วยร่วม / bā:n - hu:ay - ru:əm /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่า “บ้านห้วยร่วม” ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้มีห้วยอยู่หลายห้วยด้วยกัน และห้วยแต่ละห้วยในหมู่บ้านนี้จะไหลมารวมกันเป็นทางน้ำสายเดียวกัน ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “ห้วยร่วม” มาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านห้วยร่วม” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bâ:n / ดู 1.1.1

ห้วย /hu:ay / ดู 2.2.5

ร่วม /n̄:əm / ‘มีส่วนร่วมอยู่ด้วยกัน, มีส่วนรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน, มีส่วนรวมในที่แห่งเดียวกัน’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 685)

บ้านห้วยร่วม /bâ:n - hu:ay - n̄:əm / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีแอ่งที่ขังน้ำซึ่งไหลมาจากภูเขาไหลมารวมกันเป็นสายน้ำสายเดียว’

2.5 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อสัตว์

2.5.1 บ้านหนองปลาไหล /bâ:n - n̄:v̄:ŋ - pla: - lay /

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยาการ : ผู้ใหญ่บ้านสมาน จิวชาน

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองปลาไหล” ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้มีหนองน้ำอยู่หนองน้ำหนึ่งซึ่งอยู่หน้าวัด ชาวบ้านมักจะอาศัยหนองน้ำในการบริโภคและใช้หนองน้ำนี้มีสัตว์เพียงชนิดเดียวเท่านั้น คือปลาไหล ปลาไหลที่หนองน้ำนี้จะมากกว่าทุกหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรี ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองปลาไหล” มาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองปลาไหล” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bâ:n / ดู 1.1.1

หนอง /n̄:v̄:ŋ / ดู 2.1.3

ปลาไหล /pla: - lay / ‘ปลาที่มีรูปร่างยาวเรียวยาวลำตัวลื่น แต่มีครีบอยู่ข้างจึงถือเป็นปลา

ปลาไหลจะซุกซ่อนอยู่ตามโคลนเหลวหรือแข็ง โผล่ปากออกมาหายใจอยู่ปากรู และออกมาหากินบ้างตัวมันสีดำหรือสีเหลืองอมดำ หรือขาวอมเหลืองเรื่อ ๆ ตัวยาวตั้งแต่ 75 ซม. ถึง 150 ซม. รับประทานได้ อร่อยทั้งในการแกงเผ็ดใส่กระชาย ทำเค็มทอด หรือหัด ก่อนใช้ทำเป็นอาหารมักใช้เกลือหรือใบไม้ที่คายโรคให้หมดเมื่อก่อนและว่าเป็นการทำลายกลืนควาคั่ว ปลาไหลมีทั้งในน้ำจืดและน้ำเค็ม ปลาไหลน้ำจืด มีเช่น *Monopterus albus* วงศ์ *Monopteridae* ชนิด *Symbranchus bengalensis* ชนิด *Pisodonophis Cancrivors* วงศ์ *Ophicgtgyidae* สองชนิดหลังตัวเล็ก ปลา

กระทิงและปลากลตก็อยู่ในพวกปลาไหลนี้ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน 2539 : 1044)

บ้านหนองปลาไหล / bā:n - nɔ̌:ŋ - pla - lay / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีหนองน้ำใหญ่และปลาไหลชุกชุม'

2.5.2 บ้านหนองหัวแรด / bā:n - nɔ̌:ŋ - hu:a - rɛ̌:t /

คำบาล : หนองปลาไหล

วิทยากร : นายบุญนาค ชำนาญนันท์

ประวัติ :

บ้านหนองหัวแรด สมัยก่อนบริเวณนี้เป็นป่ารก และยังมีผู้คนเข้ามาอาศัยและป่านี้ก็มีหนองน้ำอยู่กลางป่า ซึ่งมีสัตว์เล็กจำนวนมาก แต่มีแรดเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่ชอบเข้ามาเล่นที่หนองน้ำนี้เป็นประจำ เมื่อเวลาที่ชาวบ้านออกมาหาพืชผัก หรือสัตว์ไปเป็นอาหารก็จะเห็นแรดหลายตัวอยู่ในน้ำและจะโผล่หัวออกมาให้ชาวบ้านเห็นเท่านั้น ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองหัวแรด" มาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองหัวแรด" มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / nɔ̌:ŋ / ดู 2.1.3

หัว / hu:a / 'ส่วนบนสุดของร่างกายของคนหรือสัตว์' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 :

885)

แรด / rɛ̌:t / 'ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ ในวงศ์ Rhinocerotidae เป็นสัตว์กีบคู่ ขาสั้น คางเล็ก หูตั้ง ประสาทคมกลั่นและได้ยินดีชัดเจนมาก หน้าหนา มีนอเดียวหรือ 2 นอ กินพืช ชอบนอนปลัก ในประเทศไทยมี 2 ชนิด คือแรดนอเดียว ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าแรด และกระทิง ซึ่งมี 2 นอ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 712)

บ้านหนองหัวแรด / bā:n - nɔ̌:ŋ - hu:a - rɛ̌:t / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีแอ่งน้ำใหญ่ซึ่งแรดชอบเล่นน้ำที่หนองน้ำนี้เป็นประจำ'

2.6 ตั้งตามสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพกับเครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพ

บ้านซากแก้ว / bā:n - chāk - nɛ̌:w /

คำบาล : ห้วยใหญ่

วิทยากร : พระครูภทรกิจวิบูล. วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “ชากแก้ว” ก็เนื่องมาจากบริเวณนี้มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่ง หนองน้ำนี้อยู่ในป่า บริเวณนี้มีแต่พวกพรานป่ามาอาศัยอยู่ พรานเหล่านี้เมื่อจะทำเครื่องดักสัตว์ที่เรียกกันว่า “แร้ว” ก็จะมาที่หนองน้ำนี้ และเอาดินมลิลา หลามมัน เมื่อย ปอ มาพันเป็นท่อนยาว ๆ แล้วก็นำไปแช่ที่หนองน้ำนี้จนเหลือแต่ใย แล้วก็นำไปดักจับสัตว์ พวกพรานป่าจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “หนองแช่แร้ว”

ต่อมาได้มีชาวจีนคนหนึ่งไม่ระบุชื่อว่าชื่ออะไร มาสร้างโรงข้าวใกล้กับหนองน้ำนี้ แก่พูดไม่ชัดและมักจะเรียกหนองน้ำนี้ว่า “หนองแช่แร้ว” ซึ่งทำให้ชื่อเดิมเพี้ยนไป แก่ได้วางป่าละแวกนั้นจนโล่งเตียนหมด และเตรียมพร้อมที่จะปลูกพืช แต่ชาวจีนผู้นี้เป็นคนที่ชอบเล่นการพนันจนหมดเนื้อหมดตัว จนต้องขายโรงข้าวให้กับรัฐบาล รัฐบาลจึงรื้อโรงข้าวและทำการถมที่ตรงหนองแช่แร้วลงไป เพื่อที่จะขยายหมู่บ้านให้ใหญ่ขึ้น รongรับประชาชนที่จะมาอยู่อาศัย จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ใหม่ว่า “บ้านชากแก้ว” เนื่องจากหนองน้ำที่เคยมีอยู่นั้นมีขนาดเล็กกลง แต่ป่าที่ได้รับการถมพร้อมที่จะทำประโยชน์มีมากจึงได้ตั้งชื่อนี้ขึ้น

วิเคราะห์ :

เดิมเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองแช่แร้ว” และเพี้ยนไปเป็น “บ้านหนองแช่แร้ว” ต่อมารัฐบาลได้เปลี่ยนใหม่เป็น “บ้านชากแก้ว” เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

แช่ / chǎ: / ‘จุ่มหรือใส่ลงไปในน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นชั่วระยะเวลาหนึ่ง’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 276)

แร้ว / rǎ:w / ‘เครื่องสำหรับดักสัตว์ชนิดหนึ่งมีป่วงติดกับปลายไม้เอาโคนปักไว้ที่ดิน’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 712)

ชาก / cha:k / ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2539 ไม่ปรากฏความหมายของคำ ๆ นี้ แต่ในที่นี้หมายถึง ‘ป่าที่ได้รับการถม เพื่อเตรียมพร้อมที่จะปลูกพืช’

แก้ว / gǎ:w / ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2539 ไม่ปรากฏความหมายของคำ คำนี้

สันนิษฐานว่าคำว่า ชากแก้ว / cha:k - gǎ:w / นี้เพี้ยนมาจากคำว่า แช่แร้ว / chǎ: - rǎ:w / เนื่องจากสาเหตุ 3 ประการดังนี้

ประการที่หนึ่ง คนไม่ทราบคำว่า “แซ่เร็ว” แปลว่าอะไร อาจออกเสียงเป็น “แซ่เร็ว” ได้โดยไม่ทราบสาเหตุ

ประการที่สอง พื้นที่นี้กลายเป็น “ซก” ทางกรจึงเปลี่ยนคำแรกเป็นคำว่า “ซก” เป็นการลากเข้าความ

ประการที่สาม ถึงขั้นนี้อาจออกเสียงคำนี้ได้ว่า */chæk - rǎ:w / แต่ถ้ายังออกเสียงเป็นลักษณะแรกก็อาจเกิดการกลมกลืนเสียง เป็นลักษณะหลังได้โดยเสียงร่ว /r- / ซึ่งเป็นเสียงทาบหน้าของพยางค์หลัง กลมกลืนกลายเป็นเสียงนาสิก /ŋ- / ซึ่งมีที่ก่อกำเนิดเดียวกับเสียงกัก /k / ซึ่งเป็นเสียงทาบหลังของพยางค์แรก */chæk - rǎ:w / จึงกลายเป็น /chæk - ŋǎ:w /

บ้านซกแซ่เร็ว /chæk - ŋǎ:w / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีบริเวณกว้าง ซึ่งเดิมเป็นหนองน้ำใช้แซ่เครื่องดักจับปลา’

2.7 ตั้งตามสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพกับตำแหน่ง - ทิศทาง

2.7.1 บ้านซกนอก /bân - chæk - nǎ:k /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยากร : พระครูภทรกิจวินูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “ซกนอก” เนื่องจากเดิมบริเวณนี้เป็นป่าที่ได้รับการถาง เพื่อเตรียมพร้อมที่จะปลูกพืช และเป็นหมู่บ้านที่อยู่ไกลจากหมู่บ้านอื่น ๆ ในตำบลห้วยใหญ่มาก ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านซกนอก” มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านซกนอก” มาจนถึงปัจจุบัน โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bân / ดู 1.1.1

ซก /chæk / ดู 2.6

นอก /nǎ:k / ดู 2.6

บ้านซกนอก /bân - chæk - nǎ:k / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีป่าที่ได้รับการถางซึ่งตั้งอยู่ไกลจากหมู่บ้านอื่นมาก’

2.7.2 บ้านนากลาง / bā:n - na: - kla:ŋ /

ตำบล : บางละมุง

วิทยาการ : พระอธิการเจริญ ปิยธมฺโม วัดบางละมุง

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกว่า “บ้านนากลาง” ก็เนื่องมาจากหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่มีการประกอบอาชีพทำนากันมาก มากกว่าทุกหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง และลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้านตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างทะเลกับหมู่บ้าน ดังนั้นชาวบ้านจึงเรียกกันว่า “บ้านนากลาง” และก็เรียกติดปากกันมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนากลาง” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

นา / na: / ดู 1.3.1

กลาง / kla:ŋ / ดู 1.1.1

บ้านนากลาง / bā:n - na: - kla:ŋ / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีพื้นที่ราบทำเป็นคันกันน้ำเป็นแปลง ๆ สำหรับปลูกข้าวอยู่กลางระหว่างทะเลกับหมู่บ้าน’

2.8 ตั้งตามสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพกับลักษณะภูมิประเทศ

บ้านนาวัง / bā:n - na: - waŋ /

ตำบล : ตะเคียนเตี้ย

วิทยาการ : นางเจียง สมพล

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาวัง” ก็เนื่องมาจากบริเวณนี้เดิมเคยเป็นหมู่บ้านที่ชาวบ้านประกอบอาชีพทำนากันมากที่สุด และนาบริเวณนี้ส่วนใหญ่เกิดจากน้ำที่ไหลมาจากภูเขาสูงทำให้นาแถบนั้นเป็นแอ่งลึกมีลักษณะเป็นวังน้ำ ชาวบ้านจึงเห็นพ้องต้องกัน ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาวัง”

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านนาวัง” เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

นา /na:/ ดู 1.3.1

วัง /waŋ/ 'ห้วงน้ำที่หมุนวน'

แต่วัง /waŋ/ ในที่นี้ มีความหมายกว้างออกจากความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 พิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539 หน้า 756 'ที่น้ำซึ่งเกิดจากน้ำที่ไหลมาจากที่สูง กัดเซาะดินทำให้เป็นแอ่งลึกกว่าปกติ'

บ้านนาวัง /bā:n - na - waŋ/ จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีพื้นที่ราบทำเป็นคันกั้นน้ำเป็นแปลง ๆ ซึ่งพื้นนามีลักษณะเป็นแอ่งน้ำลึกกว่าปกติ'

2.9 ตั้งตามสิ่งปลูกสร้างกับเครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพ

2.9.1 บ้านโรงโป๊ะ หมู่ที่ 1 /bā:n - ro:ŋ - pōʔ/

ตำบล : บางละมุง

วิทยาการ : พระอธิการเจริญ ปิยธมโม วัดบางละมุง

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่าหมู่บ้าน "โรงโป๊ะ" ก็เพราะว่าในสมัยก่อนบริเวณหมู่บ้านนี้ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่มีชาวจีนมาประกอบอาชีพประมงอยู่มากโดยยึดหลักทำโป๊ะ ดังนั้นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้จึงให้ชื่อว่า "บ้านโรงโป๊ะ" และใช้เรียกต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านโรงโป๊ะ" มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

โรง /ro:ŋ/ 'สิ่งปลูกสร้างที่มีหลังคาคลุม ปกติพื้นติดอยู่กับดินสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย ประกอบการหรือไว้สิ่งของเป็นต้น' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 713)

โป๊ะ /pōʔ/ 'เครื่องคักปลาในทะเลอย่างหนึ่ง ใช้ไม้ปักเป็นปัก, ลักษณะนามว่าลูก, ท่อนสำหรับทอดสะพานหรือสำหรับรองเรือ, เครื่องครอบเพื่อบังแสงไฟ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 551)

โรงโป๊ะ /ro:ŋ - pōʔ/ จึงควรจะหมายความว่า 'สิ่งปลูกสร้างสำหรับอยู่ใฝ้าเครื่องคักจับปลาหรือที่เรียกกันว่า โป๊ะ คล้ายเรือนหลังเล็กๆ สร้างอยู่ในทะเล ซึ่งบริเวณนี้มีโป๊ะอยู่ชุก'

บ้านโรงโป๊ะ /bā:n - ro:ŋ - pōʔ/ จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีโรงโป๊ะอยู่ชุก'

2.9.2 บ้านโรงโป๊ะ หมู่ที่ 3 / bā:n - ro:ŋ - pǒ? /

ตำบล : บางละมุง

วิทยากร : ผู้ใหญ่บ้านรวิวรรณ แก้วสลัก

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “โรงโป๊ะ” ก็เพราะว่าในสมัยก่อนบริเวณหมู่บ้านนี้ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่มีชาวจีนมาประกอบอาชีพประมงอยู่มากโดยยึดหลักทำโป๊ะ ดังนั้นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้จึงให้ชื่อว่า “บ้านโรงโป๊ะ” และใช้เรียกต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านโรงโป๊ะ” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

โรง / ro:ŋ / ดู 2.9.1

โป๊ะ / pǒ? / ดู 2.9.1

โรงโป๊ะ / ro:ŋ - pǒ? / ดู 2.9.1

บ้านโรงโป๊ะ / bā:n - ro:ŋ - pǒ? / ดู 2.9.1

2.10 ตั้งตามชื่อพืชกับคำแสดงลักษณะ

2.10.1 บ้านตะเคียนเตี้ย / bā:n - tà - khi:an - ti:a /

ตำบล : ตะเคียนเตี้ย

วิทยากร : นางเจวิง สมพล

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่า “บ้านตะเคียนเตี้ย” ก็เนื่องมาจากเดิมก่อนที่จะเป็นหมู่บ้านที่บริเวณนี้เป็นป่าไม้เต็มไปด้วยต้นตะเคียน และส่วนมากต้นตะเคียนในพื้นที่นี้จะเป็นต้นที่มีลักษณะเตี้ยไม่สูงใหญ่เหมือนกับต้นตะเคียนในหมู่บ้านอื่น ดังนั้นชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า “บ้านตะเคียนเตี้ย” และเรียกต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านตะเคียนเตี้ย” มาจนถึงปัจจุบันโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

ตะเคียน / ta - khi:an / 'ชื่อต้นไม้ขนาดใหญ่ชนิด Hopea Odorata Roxb. ในวงศ์ Dipterocarpaceae ต้นสูงใหญ่ กระจุก ใบเรียวยาว ดอกเป็นช่อ สีน้ำตาล เนื้อไม้แข็ง เปลือกที่โคนต้นขรุขระค้ำผิวมะกรูด ใช้เปลือกเป็นกระวานและบุคทำเรือ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 331)

เตี้ย / ti:a / 'มีรูปร่างต่ำกว่าปกติ' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 359)

บ้านตะเคียนเตี้ย / ba:m - ta - khi:an / จึงควรจะหมายความว่า "หมู่บ้านที่มีต้นตะเคียนที่มีลักษณะเตี้ยขึ้นจำนวนมาก"

2.10.2 บ้านตาลหม่น / ba:n - ta:n - mǎn /

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : พระณรงค์ เขมจาโร วัดหนองปรือ

ประวัติ :

เมื่อสมัยก่อนบริเวณหมู่บ้าน "ตาลหม่น" เป็นหมู่บ้านที่มีต้นตาลขึ้นเป็นจำนวนมาก และต้นตาลทุกต้นในหมู่บ้านนี้เป็นต้นตาลตัวผู้ (หมายถึงต้นตาลที่ไม่มีลูก) ชาวบ้านจึงเรียกกันว่า "หมู่บ้านตาลตัวผู้" แต่ก็มีคนส่วนใหญ่คัดค้านว่า ชื่อนี้ไม่ไพเราะ จึงได้ตั้งชื่อใหม่ ชื่อหมู่บ้าน "ตาลหม่น" โดยเอาลักษณะที่เด่นของหมู่บ้านเรียกแทนชื่อ เมื่อเรียกกันมาก ๆ จึงเกิดความคุ้นเคย และใช้เรียกเป็นชื่อหมู่บ้านกันมาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงมีการเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านตาลหม่น" มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / ba:n / ดู 1.1.1

ตาล / ta:n / 'ชื่อต้นไม้ชนิด Borassus flabellifer Linn. ในวงศ์ Palmae ดอกเพศผู้และเพศเมียแยกกันอยู่คนละต้น ตาลตัวผู้ออกดอกเป็นวงคล้ายมะพร้าวไม่มีผล ตาลตัวเมียออกดอกเป็นช่อเดี่ยว ๆ ผลใหญ่กลมโตเป็นทะลายน้ำหวานที่ออกจากวงของตาลตัวผู้เรียกว่า น้ำตาลสด ใช้ทำน้ำตาลได้ ตอนหัวของผลอ่อน เรียกว่า หัวตาล ต้นแก่กินได้ เมื่อเคี้ยวอ่อน เรียกว่า ลอนตาล นิยมกินสดหรือกินกับน้ำเชื่อม จาวที่เกิดจากเมล็ดแก่ที่งอกแล้วเรียกว่า จาวตาลเชื่อมกินได้, คาลโตนคักก็เรียก' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 345)

ตาล / ta:n / เป็นคำยืมมาจากภาษาสันสกฤตและบาลีว่า *tata* แปลว่า 'การเคาะ จังหวะดนตรี; ตาล, จังหวะดนตรี; กีบสั้น; กีบอันวัดด้วยนิ้วแม่มือและนิ้วกลาง; มือแบ; ฝ่ามือ; เครื่องดนตรีอื่นทำด้วยธาตุ ระฆัง หรือทองเหลือง; ด้านกระบี่หรือค้ำมีคชัญ; แม่กัญแจ;

บัลลังก์ของพระพุทธรูป; คาลสีเหลือง, ทรคาล; ผลคาล; คาล, ลูกคาลหรือกลอนประดูหรือหน้าต่าง, ลูกกัญแจชนิดหนึ่ง' (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. 2511 : 494)

หมั้น /man/ 'ไม่มีลูก, ไม่มีผล เช่นงานนี้เป็นหมั้น' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 871)

บ้านคาลหมั้น /bā:n - ta:n - man/ จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีต้นคาลที่ไม่มีลูก'

2.11 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ - พืชกับคำกริยาหรือคำแสดงลักษณะ

2.11.1 บ้านเนินพลับหวาน /nə:n - phláp - wā:n/

ตำบล : หนองปรือ

วิทยาการ : ผู้ใหญ่บ้านเย็น อวยชัย

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่า "บ้านเนินพลับหวาน" ก็เนื่องมาจากในสมัยก่อนบริเวณหมู่บ้านนี้มีลักษณะเป็นเนินและมีต้นพลับขึ้นอยู่จำนวนมาก แต่ต้นพลับที่ขึ้นในแถบนี้ล้วนมีรสชาติที่หวานกว่าต้นพลับในหมู่บ้านอื่น คนจึงเรียกว่า "บ้านเนินพลับหวาน" แต่ปัจจุบันนี้ หลังจากที่มีคนเข้ามาอยู่อาศัยและใช้พื้นที่ทำมาหากินจำนวนมากต้นพลับที่มีอยู่จึงถูกโค่นทิ้งไปมากคงเหลืออีกเพียงไม่กี่ต้นเท่านั้น

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านเนินพลับหวาน" มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

เนิน /nə:n/ ดู 1.4.1

พลับ /phláp/ ดู 2.3.7

หวาน /wā:n/ 'มีรสเหมือนน้ำตาล' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 882)

บ้านเนินพลับหวาน /bā:n - nə:n - phláp - wā:n/ จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีโลกขนาดใหญ่ค่อยลาดสูงขึ้นจากระดับเดิม มีต้นพลับที่มีรสชาติหวานขึ้นอยู่ที่บริเวณนั้น'

2.11.2 บ้านมาบข่าหวาน /bā:n - máp - khā: - wā:n/

ตำบล : เขาไม้แก้ว

วิทยาการ : พระโปรย ปุณณกาโม วัดเขาไม้แก้ว

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกกันว่า “บ้านมาบข่าหวาน” ก็เนื่องมาจากพื้นที่นี้เป็นที่ลุ่มหรือเรียกอีกอย่างว่าเป็นที่มาบ ประกอบกับบริเวณนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมปลูกพืช เพื่อนำไปบริโภค นำไปขาย พืชที่ปลูกก็มี ขิง ข่า ตะไคร้ มะกรูด มะนาว ฯลฯ แต่ข่าเป็นพืชชนิดเดียวที่มีรสชาติผิดไปจากรสชาติธรรมชาติของพืช คือข่าปลูกจะมีรสชาติเผื่อน ๆ เผ็ดเล็กน้อย แต่ข่าที่หมู่บ้านนี้มีรสชาติหวาน ไม่เผื่อน ไม่เผ็ด ดังนั้นชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “มาบข่าหวาน” มาจนถึงปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านมาบข่าหวาน” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bâ:n/ ดู 1.1.1

มาบ /mâ:p/ ดู 2.2.2

ข่า /khâ:/ ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *languas galano* (Swartz) Stuntz ในวงศ์ Zingiberaceae มีเหง้า ลำต้นเป็นกอสูง 1-3 เมตร ดอกขาวออกเป็นช่อปลายลำต้น เหง้ามีกลิ่นฉุน ใช้ปรุงอาหารและทำยาได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 139)

หวาน /wâ:n/ ดู 2.11.1

บ้านมาบข่าหวาน /bâ:n - mâ:p - khâ: - wâ:n/ จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่ปลูกต้นข่ารสหวาน’

2.11.3 บ้านหนองเกตุน้อย /bâ:n - nǎ:ŋ - kət - nǎ:y/

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยากร : นายบุญนาค ชำนาญพันธ์

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองเกตุน้อย” ก็เนื่องจากเดิม หมู่บ้านนี้มีหนองน้ำอยู่ หนองน้ำหนึ่ง รอบ ๆ หนองก็มีต้นไม้ขึ้นอยู่มากมายหลายชนิดด้วยกัน แต่ละชนิดก็มีหลายสิบต้น มีต้นเกตุเพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่ขึ้นเพียง 2 ต้นเท่านั้น ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “หนองเกตุน้อย” มาจนถึง ปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองเกตุน้อย” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nǒ:ŋ/ ดู 2.1.3

เกตุ /kɛ:t/ ดู 2.3.4

น้อย /nǒ:y/ ดู 2.1.1

บ้านหนองเกตุน้อย /bā:n - nǒ:ŋ - kɛ:t - nǒ:y/ 'หมู่บ้านที่มีหนองน้ำใหญ่รอบ ๆ หนองมีคันเกตุขึ้นเพียงชนิดเดียวและมีเพียง 2 คันเท่านั้น'

2.11.4 บ้านหนองเกตุใหญ่ หมู่ที่ 1 /bā:n - nǒ:ŋ - kɛ:t - yāy/

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยากร : นายบุญนาค ชำนาญนันท์

ประวัติ :

สาเหตุที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองเกตุใหญ่" ก็เนื่องมาจากเดิมหมู่บ้านนี้มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่ง รอบ ๆ หนองมีคันเกตุขึ้นมากมาย แต่ละคันมีขนาดใหญ่ ใหญ่กว่าทุกหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองเกตุ" มาจนปัจจุบัน

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านหนองเกตุใหญ่" มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน /bā:n/ ดู 1.1.1

หนอง /nǒ:ŋ/ ดู 2.1.3

เกตุ /kɛ:t/ ดู 2.3.4

ใหญ่ /yāy/ ดู 2.1.2

บ้านหนองเกตุใหญ่ /bā:n - nǒ:ŋ - kɛ:t - yāy/ จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่มีคันเกตุขึ้นบริเวณรอบ ๆ หนองมากมายและแต่ละคันก็มีขนาดใหญ่'

2.11.5 บ้านหนองเกตุใหญ่ หมู่ที่ 2 /bā:n - nǒ:ŋ - kɛ:t - yāy/

ตำบล : หนองปลาไหล

วิทยากร : นายบุญนาค ชำนาญนันท์

ประวัติ :

ที่มาของหมู่บ้าน "หนองเกตุใหญ่" ในหมู่ที่ 2 นี้ก็เหมือนกับ "หนองใหญ่" ใน

หมู่ที่ 1 แต่ที่ควรเรียกบ้าน “หนองเกตใหญ่” ซ้ำกัน เพราะหมู่บ้านนี้เดิมมีประชากรและพื้นที่มาก ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง จึงต้องแยกออกเป็น 2 หมู่บ้าน เพื่อให้ง่ายต่อการปกครอง

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองเกตใหญ่” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / หนอง / ดู 2.1.3

เกต / kət / ดู 2.3.4

ใหญ่ / yà:y / ดู 2.1.2

หนองเกตใหญ่ / หนอง - kət - yà:y / ดู 2.11.4

2.11.6 บ้านหนองน้ำเต้าลอย / bā:n - หนอง - nám - táw - lɔ:y /

ตำบล : โป่ง

วิทยาการ : นายนิกร ตีมาก

ประวัติ :

ความเป็นมาของหมู่บ้านนี้ เข้าใจว่าเดิมบริเวณนี้มีหนองน้ำใหญ่อยู่หนองน้ำหนึ่งรอบ ๆ หนองมีแต่ป่าไม้ขึ้นรกกรัง ชาวบ้านที่อยู่รอบหนองเห็นว่าบริเวณนี้ควรจะนำมาใช้ประโยชน์ได้ จึงช่วยกันถาง และจุดไฟเผาป่าไม้บริเวณรอบ ๆ หนองออกแล้วก็ปลูกพืช พืชที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นน้ำเต้า เวลาฝนตกอย่างแรงลูกน้ำเต้าจะพัดตกลงมาสู่พื้น กระแสน้ำไหลพัดพาเอาลูกน้ำเต้าจากบริเวณข้าง ๆ หนองของชาวบ้านลงไปตามกันอยู่ในหนองน้ำใหญ่เต็มไปหมด ชาวบ้านจึงเรียกกันว่าหนองน้ำเต้าลอย ปัจจุบันนี้หนองน้ำนั้นคงเหลือสภาพเป็นเพียงลุ่มมีราษฎรเข้ายึดครองเพื่อทำนา เพาะปลูกข้าวตามฤดูกาลเท่านั้น

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านหนองน้ำเต้าลอย” มาจนปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

หนอง / หนอง / ดู 2.1.3

น้ำเต้า / nám - táw / ‘ชื่อไม้เถาล้มลุกชนิด *Lagenaria Siceria* Standl. ในวงศ์

Ctortaceae อยู่ในจำนวนพืชผักเผ่ง ผลกินได้ เมื่อแก่และแห้งใช้เป็นภาชนะได้’ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 442)

ลอย / lɔ:y / 'ทรงตัวอยู่ในอากาศ, เค้นขึ้น, ไม่อยู่เป็นหลักแหล่ง, ไม่จมอยู่เป็นผิวน้ำ'
(ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 722)

บ้านหนองน้ำเต้าลอย / bā:n - nɔ̌:ɯ - nā:m - taw - lɔ:y / จึงควรจะหมายความว่า
'หมู่บ้านที่มีลูกน้ำเต้าลอยอยู่เต็มหนองน้ำ'

2.12 ตั้งชื่อตามชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ - โดยตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อพืช

2.12.1 บ้านทุ่งคา หมู่ที่ 1 / bā:n - t̄nɯ - kha: /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : พระครูภักตริกวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

ตามคำบอกเล่า กล่าวว่าบริเวณนี้เรียกกันว่า "บ้านทุ่งศาลา" ก็เนื่องมาจากเดิมบริเวณนี้เป็นที่ราบกว้างใหญ่มากไม่มีบ้านสักหลัง มีแต่ศาลา 1 หลังใหญ่ ๆ สร้างไว้สำหรับให้ผู้คนที่ผ่านมาแคว้นนี้ได้พักอาศัยต่อมาได้มีคนเข้ามาอยู่อาศัยในหมู่บ้านมากขึ้น จึงได้เรียกศาลาทิ้ง เพื่อปลูกสร้างบ้านบริเวณรอบ ๆ หมู่บ้านมีหญ้าคาขึ้นรกราก ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ใหม่ว่า "บ้านทุ่งคา" มาจนปัจจุบัน เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเด่นของหมู่บ้านนี้

วิเคราะห์ :

เดิมที่เรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านทุ่งศาลา" ต่อมาเปลี่ยนเป็น "บ้านทุ่งคา" ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

บ้าน / bā:n / ดู 1.1.1

ทุ่ง / t̄nɯ / ดู 1.4.3

ศาลา / sa: - la: / 'อาคารทรงไทย ปล่อยโถง ไม่กั้นฝาใช้เป็นที่พักหรือเพื่อประโยชน์การงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นศาลาวัด ศาลาที่พัก ศาลาท่าน้ำ, โดยปริยายหมายถึงอาคารหรือสถานที่บางแห่งใช้เพื่อประโยชน์การงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ศาลาพักผ่อน ศาลาสวดศพ'
(ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 782)

คา / kha: / 'ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Imperta cylindrica* Beauv ในวงศ์ Gramineae ใบคาย แข็ง เงามากรองเป็นตบมุงหลังคาแห้งใช้ทำยาได้' (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 181)

บ้านทุ่งคา / bā:n - t̄nɯ - kha: / จึงควรจะหมายความว่า 'หมู่บ้านที่เป็นที่ราบโถงมีต้นคาขึ้นอยู่และมีจำนวนมาก'

2.12.2 บ้านทุ่งคา หมู่ที่ 2 / bā:n - thūŋ - kha: /

ตำบล : ห้วยใหญ่

วิทยาการ : พระครุภักตริกจิวิบูล วัดห้วยใหญ่

ประวัติ :

ประวัติชื่อ “หมู่บ้านทุ่งคา” มีความเป็นมาเหมือนกับบ้านทุ่งคา ในหมู่ที่ 1 เดิมหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านเดียวกันแต่เนื่องจากมีประชากรและพื้นที่ใหญ่มาก ยากแก่การปกครอง ทางราชการจึงได้แบ่งหมู่บ้านนี้ออกเป็น 2 หมู่บ้านเพื่อให้่ายแก่การปกครอง

วิเคราะห์ :

ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านทุ่งคา” มาจนถึงปัจจุบันไม่มีการเปลี่ยนแปลง

บ้าน / bā:n / อู 1.1.1

ทุ่ง / thūŋ / อู 1.4.3

คา / kha: / อู 2.12.2

บ้านทุ่งคา / bā:n - thūŋ - kha:/ อู 2.12.2

2.13 ตั้งตามชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ - โดยตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับคำกริยาหรือคำแสดง

ลักษณะ

บ้านโป่งสะแกเค็ด / bā:n - pò:ŋ - sà - kèt /

ตำบล : ตะเคียนเตี้ย

วิทยาการ : นางเฉวียง สมพล

ประวัติ :

เดิมทีเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “หมู่บ้านกะชีด” เหตุที่เรียกหมู่บ้านนี้ว่า “กะชีด” เพราะสมัยก่อนมีเศรษฐีคนหนึ่ง (ไม่ระบุว่าชื่ออะไร) มาอาศัยอยู่ที่นี้เป็นเวลานาน โดยประกอบอาชีพทำไร่นา บริเวณแถบนั้นมีป่าไม้ขึ้นติดอยู่กับไร่นาของเศรษฐี ต่อมาได้มีชาวบ้านอพยพเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านนี้ อยู่มาวันหนึ่งเศรษฐีผู้นี้เป็นไข้ป่าเนื้อตัวแกซีดเหลือง ชาวบ้านจึงช่วยกันพาแกไปรักษาทั้งหมดไทย หมอจีน แต่ก็ไม่หายในที่สุดแกทนพิษไข้ไม่ไหว จึงถึงแก่ความตาย ชาวบ้านที่อยู่แถบนั่นกลัวโรคนี้นักมากจึงเรียกพื้นที่บริเวณนี้ว่า “กะชีด” ปัจจุบันวิวัฒนาการทางการแพทย์ได้เจริญขึ้น ผู้ที่เป็นโรคนี้นี้สามารถรักษาหายได้ โรคที่พบนั้นเรียกตามภาษาชาวบ้านว่า “ไข้ป่า” ภาษาทางการแพทย์เรียกว่า “ไข้มาลาเรีย”

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 พ.ศ. 2528 ได้มีการตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ขึ้นมาใหม่ ชื่อว่าหมู่บ้าน “โป่งสะเก็ด” เหตุที่เรียกชื่อนี้เพราะบริเวณนี้เป็นดินเค็ม ที่เรียกว่า โป่งมาก่อน และมักมีสัตว์มากิน โป่งนี้กันมาก อาทิ เก้ง กวาง ช้าง และสัตว์เล็กใหญ่จำนวนมาก แต่โป่งที่หมู่บ้านนี้มีขนาดเล็กกว่าโป่งทั่วไปชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านโป่งสะเก็ด” เพื่อให้แตกต่างจากโป่งทั่วไป และเรียกกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

วิเคราะห์ :

เดิมเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านกะซิด” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “บ้านโป่งสะเก็ด” และเรียกกันมาจนถึงปัจจุบัน

กะ / ka- / มีลักษณะเป็นอุปสรรคเติมต้นนิยฐานว่าเดิมเข้ามาเพราะ ต้องการให้คำ สละสลวยขึ้นหรือกลายเป็นคำหลายพยางค์ เช่น ยากเป็นกระยาก

ซิด / sít / ‘ไม่สดใสเพราะสีจางไป เช่นรูปนี้สีซิด, หน้าซิด, ขาวอย่างไม่มีน้ำไม่มี นวล เรียกว่า ขาวซิด’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 284)

โป่ง / pò:ŋ / ดู 2.4.1

สะเก็ด / sa - ket / ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539 ไม่ระบุความหมายของคำคำนี้ แต่สะเก็ดในที่นี้น่าจะหมายถึง ‘เศษเล็กเศษน้อย ซึ่งมีค่าต่ำกว่ามาตรฐาน’

กะซิด / kà - sít / ‘อาการของโรคไข้มาเลเรีย คือมีเนื้อตัวซิดเหลือง อ่อนเพลีย’

บ้านโป่งสะเก็ด / bā:n - pò:ŋ - sa - ket / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่มีดินรสเค็มและมีขนาดเล็กกว่าโป่งธรรมดา จึงเรียกว่า โป่งสะเก็ด’

การเปลี่ยนชื่อจากบ้าน “กะซิด” เป็นบ้าน “โป่งสะเก็ด” นั้นทำให้ความหมายเปลี่ยนไปด้วย เนื่องจากชาวบ้านต้องการตั้งชื่อใหม่ให้เหมาะสมกับลักษณะของหมู่บ้าน

2.14 ตั้งตามชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ - โดยตั้งตามชื่อสิ่งปลูกสร้างกับชื่อพืช

บ้านสำนักตะแบก / bā:n - sām - nāk - tà - bɛ:k /

ตำบล : โป่ง

วิทยาการ : นายนิกร ศีมาก

ประวัติ :

เดิมที่เรียกกันว่า “บ้านเขาตะแบก” เพราะพื้นที่บริเวณนี้เป็นเนินหลายลูกสลับซับซ้อนกัน หมู่บ้านนี้มีต้นไม้ใหญ่มากมายหลายชนิด แต่มีต้นตะแบกมากกว่าต้นไม้ชนิดอื่นจึงเรียกหมู่

บ้านนี้ว่า “บ้านเขาตะแบก” ต่อมาชาวบ้านต่างหมู่บ้านข้าง ต่างจังหวัดบ้างไปตัดยาง ตัดกล้วย ตัดไม้ ขนส่งสินค้า ไปขายจังหวัดอื่น ผ่านทางทะเลก็จะมาพักอาศัยที่หมู่บ้านนี้เพราะเป็นที่ที่ร่ม รื่น มีบรรยากาศดีเหมาะแก่การพักอาศัย คนจึงพากันเรียกว่า “บ้านสำนักตะแบก” และใช้เรียก ต่อ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน แต่ปัจจุบันหมู่บ้านนี้แทบจะไม่มีไม้ชนิดนี้เหลืออยู่อีกเลย เนื่องจากถูก ธารน้ำทำลายหมด แล้วชาวบ้านก็ปลูกพืชอื่นต้นขึ้นแทน เช่น ขนุน มะพร้าว มะม่วง ฯลฯ

วิเคราะห์ :

เดิมเรียกชื่อหมู่บ้านนี้ว่า “บ้านเขาตะแบก” ต่อมาเปลี่ยนแปลงเป็น “สำนักตะแบก”^{๓๓} และเรียกกันมาจนถึงปัจจุบัน

สำนัก / sǎm - nǎk / ‘ที่อยู่อาศัย, ที่ทำการเช่น สำนักนายกรัฐมนตรี, แหล่งศึกษา
อบรม เช่นสำนักวิปัสสนา’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 835)

สำนัก / sǎm - nǎk / มาจากภาษาเขมร สំฉาก់ ‘resting place, residence, to
reside temporary; to live, shelter, refuge,’ (Franklin E.Huffman and Improum 1996 : 13)

ตะแบก / tǎ - bǎ:k / ‘ชื่อต้นไม้หลายชนิดในสกุล Lagerstroemia วงศ์ Lythraceae
ผิวเปลือกเรียบล่อนเป็นสะเก็ด ดอกสีม่วง เช่นตะแบกนา (L. Flowibunda Jack)’ (ราช-
บัณฑิตยสถาน. 2539 : 332)

เขา / khaw / ‘เนินที่เนินสูงขึ้นไปเป็นจอมเด่น’ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 153)

เขาตะแบก / khaw - tǎ - bǎ:k / จึงควรจะหมายความว่า ‘หมู่บ้านที่เป็นเนินสูง มีต้น
ตะแบกขึ้นจำนวนมาก’

บ้านสำนักตะแบก / bǎ:n - sǎm - nǎk - tǎ - bǎ:k / จึงควรจะหมายความว่า ‘ที่สำหรับ
พักผ่อนและมีต้นตะแบกขึ้นจำนวนมาก’

การที่เปลี่ยนชื่อจาก “เขาตะแบก” เป็น “สำนักตะแบก” ทำให้ความหมายเปลี่ยนไป
“เขาตะแบก” หมายถึงหมู่บ้านที่เป็นเนินสูง มีต้นตะแบกขึ้นเป็นจำนวนมาก ส่วน “สำนัก
ตะแบก” หมายถึงที่สำหรับพักผ่อนและมีต้นตะแบกขึ้นจำนวนมาก เหตุที่เปลี่ยนเป็นชื่อใหม่
เพราะต้องการเปลี่ยนเพื่อให้มีความหมายดีขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา โดยเริ่มจากการตั้งวัตถุประสงค์ แล้วดำเนินการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายหลักอยู่ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาชื่อหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในลักษณะต่อไปนี้
 - ก. ประวัติความเป็นมาของชื่อหมู่บ้าน
 - ข. แนวคิดในการตั้งชื่อหมู่บ้าน
 - ค. ภาษาที่เป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน
2. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางภาษา
 - ก. การกลายเสียงของชื่อหมู่บ้าน
 - ข. การกลายความหมายของชื่อหมู่บ้าน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูล แบ่งตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องที่ ตำบลและหมู่บ้านจากเอกสารของห้องสมุดประชาชน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่ว่าการอำเภอบางละมุง ที่ทำการปกครองจังหวัด ศาลากลางจังหวัดชลบุรี สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา และห้องสมุดประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

2. เลือกวิทยากรจากผู้รู้และสนใจในเรื่องราวเกี่ยวกับอำเภอบางละมุง และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
3. ใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึกประวัติของชื่อหมู่บ้านที่ได้จากการสัมภาษณ์วิทยากร
4. ถอดคำพูดที่เล่าเกี่ยวกับประวัติที่มาของชื่อหมู่บ้านในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จากเครื่องบันทึกเสียง แล้วสรุปให้ได้ใจความ
5. รวบรวมข้อมูลของประวัติที่มาชื่อหมู่บ้านทั้งหมดในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี แล้วเรียบเรียงตามลำดับอักษรของชื่อหมู่บ้าน
6. ศึกษาประวัติที่มาของชื่อหมู่บ้าน และจำแนกประเภทที่มาของชื่อหมู่บ้านตามแนวคิดในการตั้งชื่อหมู่บ้าน
7. นำชื่อหมู่บ้านมาวิเคราะห์หาความเปลี่ยนแปลงทางเสียงและความหมายโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากคำบอกเล่าของวิทยากร และข้อมูลจากแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ มาประกอบการศึกษา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าชื่อหมู่บ้านและประวัติของชื่อจำนวน 60 หมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ได้ชื่อหมู่บ้านและประวัติที่มาของชื่อทั้งหมด 60 ชื่อ และใน 60 ชื่อ มีชื่อหมู่บ้านและประวัติที่ซ้ำกันทั้งหมด 3 ชื่อ รวม 6 หมู่บ้าน ดังนี้

1. บ้านโรงโม่ในหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 3 ของตำบลบางละมุง
2. บ้านหนองเกตุใหญ่ในหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 8 ของตำบลหนองปลาไหล
3. บ้านทุ่งคาในหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 2 ของตำบลห้วยใหญ่

อภิปรายผล

1. ชื่อหมู่บ้านที่จำแนกประเภทตามแนวคิดและประวัติที่มา
 - 1.1 ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามแนวคิดเดียวมี 10 ชื่อ แยกตามประเภทที่มาของการตั้งชื่อได้ดังนี้
 - 1.1.1 ตั้งตามตำแหน่ง - ทิศทาง มี 2 ชื่อ ได้แก่ บ้านกลาง บ้านนอก
 - 1.1.2 ตั้งตามการเลียนเสียงธรรมชาติ มี 1 ชื่อ ได้แก่ บ้านแก๊ก
 - 1.1.3 ตั้งตามชื่อสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพ มี 2 ชื่อ ได้แก่ บ้านนา

บ้านนาเกลือ

1.1.4 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ มี 4 ชื่อ ได้แก่ บ้านเนินทราย บ้านทุ่ง
สะพาน บ้านบางละมุง บ้านบึง

1.1.5 ตั้งตามชื่อบุคคล มี 1 ชื่อ ได้แก่ บ้านสังกะเบียว

1.2 ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามแนวทิศสมมี 46 ชื่อ ดังนี้

1.2.1 ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามแนวทิศสม 2 ประการ มี 40 ชื่อ แยกตาม
ประเภทที่มาของการตั้งชื่อได้ดังนี้

1.2.1.1 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับคำแสดงลักษณะ มี 6 ชื่อ ได้แก่
บ้านเขาน้อย บ้านคลองใหญ่ บ้านทุ่งกลม บ้านหนองใหญ่ บ้านห้วยลึก บ้านห้วยใหญ่

1.2.1.2 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อบุคคล มี 5 ชื่อ ได้แก่
บ้านเนินตาเบียง บ้านมาบตาใต้ บ้านมาบยายเลีย บ้านหนองตาอุ่น บ้านห้วยตาหนู

1.2.1.3 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อพืช มี 12 ชื่อ ได้แก่ บ้าน
ภูไทร บ้านมาบบอน บ้านมาบพิกทอง บ้านหนองกระบอก บ้านหนองเกตุ บ้านหนองปรือ
บ้านหนองผักกูด บ้านหนองพลับ บ้านหนองยาง บ้านหนองเหียง บ้านหนองสมอ บ้านห้วย
ไช้แก้ว

1.2.1.4 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับตำแหน่ง - ทิศทาง มี 7 ชื่อ
ได้แก่ บ้านโป่งกลาง บ้านโป่งบน บ้านโป่งล่าง บ้านมาบประชันบน บ้านมาบประชันล่าง
บ้านห้วยขวาง บ้านห้วยร่วม

1.2.1.5 ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อสัตว์ มี 2 ชื่อ ได้แก่
บ้านหนองปลาไหล บ้านหนองหัวแรด

1.2.1.6 ตั้งตามชื่อสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพกับเครื่องมือที่ใช้ประกอบ
อาชีพ มี 1 ชื่อ ได้แก่ บ้านซากแก้ว

1.2.1.7 ตั้งตามชื่อสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพกับตำแหน่ง - ทิศทาง มี
2 ชื่อ ได้แก่ บ้านซากนอก บ้านนากลาง

1.2.1.8 ตั้งตามสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพกับภูมิประเทศ มี 1 ชื่อ
ได้แก่ บ้านนาวัง

1.2.1.9 ตั้งตามสิ่งปลูกสร้างกับเครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพ มี 2 ชื่อ
ได้แก่ บ้านโรงโป๊ะหมู่ที่ 1 บ้านโรงโป๊ะหมู่ที่ 3

1.2.1.10 ตั้งตามชื่อพืชกับคำแสดงลักษณะ มี 2 ชื่อ ได้แก่ บ้าน
ตะเคียนเดี่ยว บ้านตาลหมัน

1.2.2 ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามแนวทิศสม 3 ประการ มี 6 ชื่อ แยกตามประเภทที่มาของการตั้งชื่อได้ดังนี้ คือตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ - กับชื่อพืชและคำแสดงลักษณะ ได้แก่ บ้านเนินพลับหวาน บ้านมาบข่าหวาน บ้านหนองเกตุน้อย บ้านหนองเกตุใหญ่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองเกตุใหญ่ หมู่ที่ 2 บ้านหนองน้ำเต้าลอย

1.3 ชื่อของหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นใหม่ มี 4 ชื่อ แยกตามประเภทที่มาของการตั้งชื่อได้ดังนี้

1.3.1 ชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ - โดยตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับชื่อพืช มี 2 ชื่อ ได้แก่ บ้านทุ่งคา หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งคา หมู่ที่ 2

1.3.2 ชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ - โดยตั้งตามลักษณะภูมิประเทศกับคำแสดงลักษณะ มี 1 ชื่อ ได้แก่ บ้านโป่งสะเก็ด

1.3.3 ชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่ - โดยตั้งตามชื่อสิ่งปลูกสร้างกับชื่อพืช มี 1 ชื่อ ได้แก่ บ้านสำนักตะแบก

2. การเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

2.1 หมู่บ้านที่ใช้ชื่อเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง มี 51 หมู่บ้าน

2.2 หมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อ มี 5 หมู่บ้าน

2.3 ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นใหม่ มี 4 หมู่บ้าน

3. เกณฑ์การตั้งชื่อหมู่บ้าน

3.1 ชื่อหมู่บ้านส่วนใหญ่ตั้งตามลักษณะภูมิประเทศ เช่น ภูเขา คลอง ทุ่ง เนิน วัง บึง โป่ง มาบ หนอง ห้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะที่มองเห็นได้เด่นชัดกว่าสิ่งอื่นในบริเวณเดียวกัน ซึ่งทำให้จดจำชื่อได้ง่าย จึงใช้เป็นเกณฑ์ในการตั้งชื่อ

3.2 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อตั้งขึ้นตามชื่อพืชที่ขึ้นเป็นลักษณะเด่นในท้องถิ่นนั้น ซึ่งอาจจะขึ้นเพียงต้นเดียวโดดเด่นอยู่ในพื้นที่นั้น เช่น บ้านห้วยไข่เน่า บ้านหนองเหียง หรืออาจจะขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากในท้องถิ่นนั้น เช่น บ้านมาบข่าหวาน บ้านหนองสมอ เป็นต้น

3.3 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อตั้งขึ้นตามลักษณะตำแหน่ง - ทิศทางที่ตั้งของท้องถิ่นโดยยึดหลักสิ่งที่เป็นที่รู้จักคุ้นเคยของคนในท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ เช่น บ้านมาบประชันบน บ้านมาบประชันล่าง ตั้งโดยใช้อ่างเก็บน้ำเป็นเกณฑ์ระหว่างบ้านมาบประชันบนกับบ้านมาบประชันล่าง หรือบางหมู่บ้านอาจจะยึดหลักสิ่งที่ตรงข้ามกับธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตั้งชื่อ เช่น บ้านห้วยขวาง

3.4 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อตั้งขึ้นตามคำแสดงลักษณะ เช่น น้อย กลม หวาน ลอย เตี้ย หมั่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะที่เด่นชัดกว่าสิ่งอื่นในบริเวณเดียวกัน ซึ่งทำให้จดจำชื่อได้ง่าย จึงใช้เป็นเกณฑ์ในการตั้งชื่อ

3.5 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อตั้งตามชื่อบุคคล อันเนื่องจากเป็นผู้มีชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักในท้องถิ่น เช่น บ้านเนินดาเบียง

3.6 ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งตามชื่อสถานที่ที่ใช้ประกอบอาชีพหลักของคนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น บ้านนา

3.7 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อตั้งขึ้นตามชื่อเครื่องมือที่ใช้ประกอบอาชีพหลักของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น บ้านโรงโป๊ะ

3.8 ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งขึ้นตามชื่อสัตว์ที่มาอาศัยอยู่มากในท้องถิ่นนั้น ๆ จนเป็นลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัดเจนของท้องถิ่น เช่น บ้านหนองหัวแรด บ้านหนองปลาไหล

4. ความเปลี่ยนแปลงทางภาษา

4.1 ชื่อหมู่บ้านที่เป็นภาษาไทยทั้งหมดและไม่มี การเปลี่ยนแปลงเสียงเลย มี 51 หมู่บ้าน ดู 2.1

4.2 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงเสียงโดยไม่เจตนา มี 3 หมู่บ้าน ดังนี้

4.2.1 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการทำสระให้สั้นลงกว่าเดิมเพื่อให้ง่ายต่อการออกเสียง ได้แก่ *สังตาเปี้ยว ----> *สังตะเปี้ยว ----> สังกะเปี้ยว

4.2.2 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการกลายเสียงให้ออกเสียงได้ง่ายกว่าเดิม ได้แก่ *บางมุง ----> *บางงะมุง ----> บางละมุง

4.2.3 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากผลการกลายเสียงให้ออกเสียงง่ายกว่าเดิมและต่อมาเปลี่ยนใหม่ตามทางราชการ ได้แก่ *หนองแช่แฉ้อ ----> *หนองแช่แฉ้อ ----> ซากแฉ้อ

4.3 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงโดยเจตนา มี 7 หมู่บ้าน ดังนี้

4.3.1 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการตัดคำให้สั้นลง โดยเจตนาแต่ไม่มีผลทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ บ้านเขาน้อย เดิม บ้านภูเขาน้อย แต่ต่อมามีการตัดคำเรียกให้สั้นลงเพื่อความสะดวกจึงเรียกเพียง บ้านเขาน้อย ซึ่งหมายความว่าถึง เขาก็มีลักษณะเตี้ยและมีเพียงลูกเดียว

4.3.2 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อเปลี่ยนแปลงไป โดยลากเข้าความ มีดังนี้

4.3.2.1 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการกลายเสียงให้ออกเสียงง่ายกว่าเดิมและต่อมาเปลี่ยนใหม่ตามทางราชการ ได้แก่ *หนองแซงเร็ว ----> *หนองแซงเร็ว ----> ซากแก้ว

4.3.2.2 ชื่อหมู่บ้านบางชื่อเปลี่ยนแปลงไปในด้านความหมายของคำ แต่ยังคงอ่านออกเสียงเหมือนเดิม ได้แก่ เดิมชื่อ บ้านพลูไทร ต่อมาเปลี่ยนเป็น บ้านภูไทร ซึ่งความหมายของคำว่า พลู หมายถึง ชื่อไม้เถาชนิดหนึ่ง แต่ ภู หมายถึง เนินที่สูงขึ้น เป็นจอมเขา

4.3.2.3 ชื่อหมู่บ้านที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากลากเข้าบาลีสันสกฤต ได้แก่ หนองเกด ----> หนองเกตุ หนองเกดน้อย ----> หนองเกตุน้อย หนองเกดใหญ่ หมู่ที่ 1 ----> หนองเกตุใหญ่ หมู่ที่ 1 และหนองเกดใหญ่ หมู่ที่ 2 ----> หนองเกตุใหญ่ หมู่ที่ 2

4.4 ชื่อหมู่บ้านที่มีคำยืม มี 2 หมู่บ้าน ดังนี้

4.4.1 ชื่อหมู่บ้านที่มีการยืมมาจากภาษาเขมร ได้แก่ คำว่า “สำนัก” (บ้านสำนักตะแบก)

4.4.2 ชื่อหมู่บ้านที่มีการยืมมาจากภาษาบาลี - สันสกฤต ได้แก่ คำว่า “ศาล” (บ้านศาลหมัน)

จากการศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านทางด้านภาษา พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง เพราะคนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังคงรักษาภาษาถิ่นของตนไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าจะมีผู้คนหลายชาติหลายภาษาเข้ามาอาศัยอยู่ก็ตาม และอีกประการหนึ่งคือประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านไม่ซับซ้อน ชื่อหมู่บ้านจึงไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง

5. เนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาประวัติชื่อหมู่บ้าน

เนื้อหาของประวัติของชื่อหมู่บ้านส่วนมากเป็นการให้ความเป็นจริงในด้านการตั้งชื่อมากกว่าให้ความสนุก เพลิคเพลิน เพราะอำเภอบางละมุง เกิดได้ไม่นานนัก ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีเรื่องราวที่เป็นตำนาน หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เนื้อเรื่องส่วนใหญ่จึงอธิบายเพียงว่าตั้งชื่อตามลักษณะทางภูมิประเทศนั้น ๆ จะถือว่าเนื้อหาจะถูกหรือผิดทั้งหมดไม่ได้แน่ชัดนัก เพราะวิทยากรได้รับเรื่องราวจากการบอกเล่าของคนรุ่นก่อน ๆ ที่เล่าต่อ ๆ กันมาหลายทอด เป็นเวลาช้านานเป็นส่วนมาก โดยอาศัยความทรงจำมาตลอดเป็นเหตุการณ์ที่วิทยากรไม่ได้ประสบมาในชีวิตของตนเอง ไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงเป็นเหตุให้เอกสารประเภทนี้มีผู้สนใจที่จะรวบรวมไว้น้อยมาก

จากการศึกษาข้อมูล นอกจากจะได้ประวัติชื่อหมู่บ้านแล้ว ยังได้รู้ถึงอาชีพ ลักษณะภูมิประเทศ สถานที่สำคัญของหมู่บ้านแล้ว ยังได้รู้ถึงประเพณี และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น เหตุการณ์ในสมัยที่กรุงศรีอยุธยาเสียกรุงแก่พม่าอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรจะมีการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเรื่องราวของจังหวัดชลบุรี ในด้านอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาประวัติที่มาของชื่อตำบลและหมู่บ้านในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดชลบุรี แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน
2. ศึกษาประวัติที่มาของชื่อตำบลและหมู่บ้านในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกแล้วนำมาเปรียบเทียบกับของจังหวัดชลบุรี
3. วิเคราะห์ชื่อหมู่บ้านในอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดชลบุรี แล้วนำมาเปรียบเทียบกับของจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก ทางด้านภาษาและแนวคิด

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. สัปดาห์ - ไทย - อังกฤษ อภิธาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2511.

กิ่งแก้ว อัคราการ. "คติชนวิทยา" วารสารรามคำแหง. 2 : 7 - 14 กรกฎาคม 2524

———. คติชนวิทยา. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2519.

———. วรรณกรรมจากบ้านใน. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2514.

จันทร์ศรี สุปัญญากร. วรรณกรรมไทยรามัญจาก ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชา
การศึกษา ประสานมิตร, 2515

จินตนา ยอดยิ่ง. ประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองแพร่จังหวัดแพร่. ปรินญา
ณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2519.

ชลบุรี, สำนักงานจังหวัด จังหวัดชลบุรี. กมลศิลป์การพิมพ์ ชลบุรี 2515, 216 หน้า
ดวงฤทัย กุลประยงค์. ศึกษาวิเคราะห์ชื่อหมู่บ้าน 70 หมู่บ้าน ในอำเภอพานทอง จังหวัด
ชลบุรี. การศึกษาค้นคว้า มหาวิทยาลัยบูรพา. 2539.

ทัศนีย์ ทานตวนิช และคนอื่นๆ. การศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก
(ระยะต้น). โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก. ประสานมิตร,
2519.

นิชรา อัครวิบุรณ์. การเพิ่มคำ การสูญคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำกริยา ในช่วง
พ.ศ. 2416 - 2525. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2533.

บรรจบ พันธุเมธา. ลักษณะและการใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2529.

บุญเคิม พันรอบ และ ภารดี มหาจันทร์. การสำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาค
ตะวันออก. โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2522 .

บุปผา ทวีสุข. ความสนใจในเนื้อหาแบบเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา, 2516.

ป๊วย อึ้งภากรณ์. "ข้อคิดเรื่องอุดมศึกษา." วารสารครูศาสตร์ 1 (3) : 10 - 20 เมษายน - พฤษภาคม 2514.

พูนศรี คัมภีรปกรณ์. ประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520..

พุดจิตร บิคร. การศึกษาประวัติชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอพรหมานิมิต จังหวัดสกลนคร. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

ภิญโญ จิตต์ธรรม. ภาษาถิ่น. วิทยาลัยครูสงขลาและวิทยาลัยการศึกษา สงขลา 2517.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2539.

อัมพร ธุระเจน. ประวัติของชื่อตำบลและหมู่บ้านในเขตอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 2519.

Huffman, Franklin E. and Proum, Im. Combodian - English GLOSSARY. Thailand ^{ed.} ED. Co., Ltd.
Bankok : D.K.Printing, 1996.

Burapha University